

publicritic

Digital Smog

2021

Szervezők / Organizatori / Organizers

**SZENT
LÁSZLÓ
NAPOK**
NAGYVÁRAD

Partiumi Keresztény Egyetem, Művészeti Tanszék,

Képzőművészet Grafika Szak

Szent László Egyesület

Sylvanian Design

x

Universitatea Creștină Partium, Departamentul de Arte

Specializarea de Arte plastice Grafică

Asociația Sfântul Ladislau

Sylvanian Design

x

Partium Christian University, Department of Arts

Fine arts Graphics Specialization

Saint Ladislaus Association

Sylvanian Design

Felelős kiadó / Editor / Publisher:

MANKOVITS Tamás

Felelős szerkesztő / Redactor / Editor-in-chief:

BALÁZS Zoltán

Vizuális arculat / Identitate vizuală / Visual Identity:

KOLCSÁR Zsolt

Fényképek / Fotografii / Photographs

TORKOS Márk–Erik

Fordítás / Traducere / Translation

MALI Izabella

Munkatársak / Colaboratori / Contributors

BÁLINT Eszter

BORBÉLY Julianna

Dora MIRCEA RADU

GAGYI Judit Eszter

HORVÁTH Gizella

Nyomtatás/ Tipărit de / Printed by

Szelker Nyomda, Budapest

Kiadja

a Magyar Magyarért Alapítvány és a Partium Kiadó

Nagyvárad / Oradea, 2021

Partium Kiadó - ISBN 978-606-9673-16-4

Előszó

**Cuvânt
înainte**

Foreword

Válságban vagyunk. Nemcsak gazdasági és nemcsak egészségügyi, hanem kulturális válságban is. Már több mint egy éve nem működünk a megszokott módon, alig szervezhetünk kulturális eseményeket, és alig vehetünk részt rajtuk. Emberi és munkakapcsolataink nagy része visszaszorult az online térbe. Mindez folyamatosságot jelent és jelentett, de egyben digitális terheltséget is.

A kreativitáson keresztül viszont sokféle válságból van kiút. Így tehát keresnünk kell azokat a gondolatokat, ötleteket, amelyek megoldást jelentenek problémáinkra. Ki kell fejeznünk gondolatainkat, benyomásainkata fénysebességgel átalakult világunkról, amelyben egyfajta feloldás lehet szóvá tenni a jelen helyzet feszültségeit és lehetőségeit. Fel kell tárunk a művészet és a kreativitás erejével azokat az energiatartalékokat, amelyek megváltozott életünket a normalitás medrébe terelik. Éppen ezért pályázatunk egyszerre jelenthet kitörési pontot az alkotóknak, és emellett művészeti élményt városunk közösségenek.

Másrészt, az oktatási intézményeknek úgy kell működniük, mint egy sejtnek – folyamatos kapcsolattartásban kell lenniük a szomszéd sejtekkel és a világgal, érzékelniük és reagálniuk kell az őket ért hatásokra. Jelen helyzetben egyszerre kell megőrizzen a sejt, szervezeti és testi épségünk, illetve a közösségeinket, a kulturális értékeinket. A jelenlegi válsághelyzet egyben arra is sarkallt benünket, hogy összpontosítsuk tanszéki közösségeink erekjét. Többek között ennek következtében született meg a Publicritic – egy olyan művészeti projekt, amely képes a jelen társadalmi problémáit tematizálni, majd ezeket bemutatni az online térben és Nagyvárad utcáin.

Nagy köszönet Kolcsár Zsolt grafikai tervezőnek és Gagyi Judit Eszter szövegírónak a szervezésbe fektetett sok kreatív energiáért is, valamint köszönet a társszervezőknek, a támogatóknak, illetve a zsűritagoknak, és természetesen az alkotóknak, akik beküldött munkáikkal reagáltak az idei hívószavunkra.

Dr. BALÁZS Zoltán

tanszékvezető,
Partiumi Keresztenyi Egyetem,
Művészeti Tanszék

RO

Suntem în criză. Nu numai în criză sanitară și economică ci și într-o cultură. De mai bine de un an nu ne-am trăit vîțile în felul în care ne-am obișnuit; cu greu putem organiza evenimente culturale și cu greu putem participa la ele. O mare parte din relațiile noastre umane și profesionale s-au redus la spațiul online. Acesta din urmă ne-a asigurat și ne asigură și acum continuitate, dar această situație ne-a încărcat digital.

Creativitatea, totuși, oferă o mare varietate de moduri de evadare din criză. Așadar, trebuie să căutăm acele gânduri și idei care reprezintă soluții la problemele noastre. Este important să ne exprimăm gândurile, impresiile despre această lume care se transformă cu viteza luminii, deoarece a vorbi despre neliniștile și posibilitățile stării prezente poate fi un gest eliberator. Este esențial să explorăm prin puterea artei și a creativității rezervele de energie care ne pot aduce viață înapoi, în fluxul ei firesc. Din acest motiv, proiectul nostru poate însemna și un mod de eliberare pentru artiști și, în același timp, o experiență artistică pentru comunitatea orădeană.

Pe de altă parte, este necesar ca instituțiile de învățământ să funcționeze ca și o celulă – ar trebui să fie în contact continuu cu celulele învecinate și cu lumea înconjurătoare, să detecteze și să răspundă la impulsurile primite. În situația actuală este nevoie să ne păstrăm în același timp și integritatea celulară, organizațională și fizică, dar și comunitățile și valorile noastre culturale. Criza actuală ne-a determinat să concentrăm resursele comunității departamentului nostru. Între altele, așa s-a născut Publicritic – un proiect de artă care este capabil să conceptualizeze probleme sociale prezente, iar apoi să le prezinte atât în spațiul online, cât și pe străzile din Oradea.

Îmi exprim gratitudinea față de designerul grafic Zsolt Kolcsár și față de autoarea Judit Eszter Gagyi pentru energia creativă investită în organizația proiectului. De asemenea, multumiri coorganizatorilor, partenerilor, membrilor juriului și, bineînteles, artiștilor care au răspuns la chemarea noastră și au creat lucrări.

Dr. BALÁZS Zoltán
șef al Departamentului de Arte,
Universitatea Creștină Partium
din Oradea

EN

We are in a crisis. Not only in an economic and health one, but also in a cultural one. We have not worked in the usual way for more than a year, we can hardly organize cultural events, and we can barely take part in any of them either. Much of our human and work relationships have dropped back into the online space. All this means and meant continuity, but also means digital loads.

Creativity, however, provides a wide variety of ways out of crises. Thus, we need to look for the thoughts and ideas that are solutions to our problems. We have to express our thoughts and impressions of the world that has transformed with the speed of light. It is a world in which to talk about the tensions and opportunities this situation triggered may be a kind of release. With the power of art and creativity, we have to explore the energy reserves that can bring our lives back to normal. For this reason, our tender can be a breakthrough point for artists and an artistic experience for our city community at the same time.

On the other hand, educational institutions must operate as a cell – they should be continuously in contact with neighboring cells and with the world – they must sense and respond to the effects they receive. In the present situation, we need to preserve our cellular, organizational and physical integrity and, at the same time, our communities and our cultural values. The current crisis has also prompted us to center our department community's strength. Among other things, Publicritic has been born – an art project that aims to group the present social problems and present them both in the online space and on the streets of Oradea.

Many thanks to our graphic designer, Zsolt Kolcsár, and our copywriter, Judit Eszter Gagyi, for the creative energy put into organizing this project. We would also like to express thanks to our co-organizers, supporters and members jury. Of course, special thanks are due to all artists who responded to our call this year and sent their works.

Dr. BALÁZS Zoltán

*Head of the Department of Arts
Partium Christian University*

Kontextus

X

Context

X

Context

A múlt század elejére kissé visszatekintve, egy bergsoni szemlélet olyan eshetőségekre hívja fel figyelmünket, mint az értelem mechanikussá válása, vagy annak elanyagiasodása. Ha a mai világunkra vonatkoztatva mindezt továbbgondoljuk, jogosan kérdezhetjük, kell-e a 21. században attól tartanunk, hogy az értelem, ami felszabadíthatna bennünket, nem annyira az anyag, mintsem a digitalitás igája alá hajthat. A digitalizáció számos pozitív hozadékára segíthet koncentrálni, és segíthet az említett visszahatást elkerülni, ha igyekszünk megőrizni kreatív szabadságunkat és az élethez való alkalmazkodásunk képességét.

A megfoghatatlan, de kivetíthető, vizuálisan, akusztikusan vagy virtuális valóságként leképezhető adatvilág, az információk globális és a másodperc töredék része alatt történő áramlása és átalakíthatósága vagy a gyorsított műveletvégzés mind-mind olyan lehetőségei a digitális világnak, amelyekkel egyrészt pazarlás lenne nem élnünk, másrészt viszont káros lenne visszaélnünk.

Ma már nem újdonság: a számítógépes technika elterjedésével lehetőséget kaptunk arra, hogy a művészeti törekvéseink színhelyéül ne csak a fizikai, materiális, hanem az immateriális, a digitális tér is szolgálhasson – és ez a lehetőség a koronavírus-világjárvánnyal még nagyobb teret hódít. Az említett körülmények arra sarkallnak bennünket, hogy válaszokat találunk olyan kérdésekre is, hogy milyen alternatívái lehetnek a kiállítótereknek.

Az elmúlt év történései és változásai a digitális jelenlétet gyakorlatilag kötelezővé tették. A világ minden területére kiható koronavírus-járvány okozataként a valós emberi kapcsolatok is háttérbe szorultak, a személyes emberi találkozások pedig minimalizálódtak a fertőzésveszély miatt. A DataReportal statisztikái szerint a 2020 első hónapja és 2021 januárja közötti időszakban

a közösségi hálók új felhasználóinak száma 13 százalékkal növekedett. Ez 2021 januárjára azt jelentette, hogy a közösségi hálókat használók száma 4,2 milliárdra nőtt, azaz a Föld népességének több mint felére. Emellett az amerikai Akamai vállalat felmérései szerint az internetforgalom világszinten mintegy 30 százalékkal nőtt a 2020-as év végére az előző évhez képest. Nem csoda, hiszen arra kényszerültünk, hogy az alapvető hétköznapi tevékenységeinket is javarészt valamilyen digitális készülék segítségével végezzük, gondoljunk nemcsak a közösségi életre, de a kommunikációra, a tanulásra, a munkára. A kultúra és vele együtt a vizuális kommunikáció is túlnyomórészt az online térbe szorult.

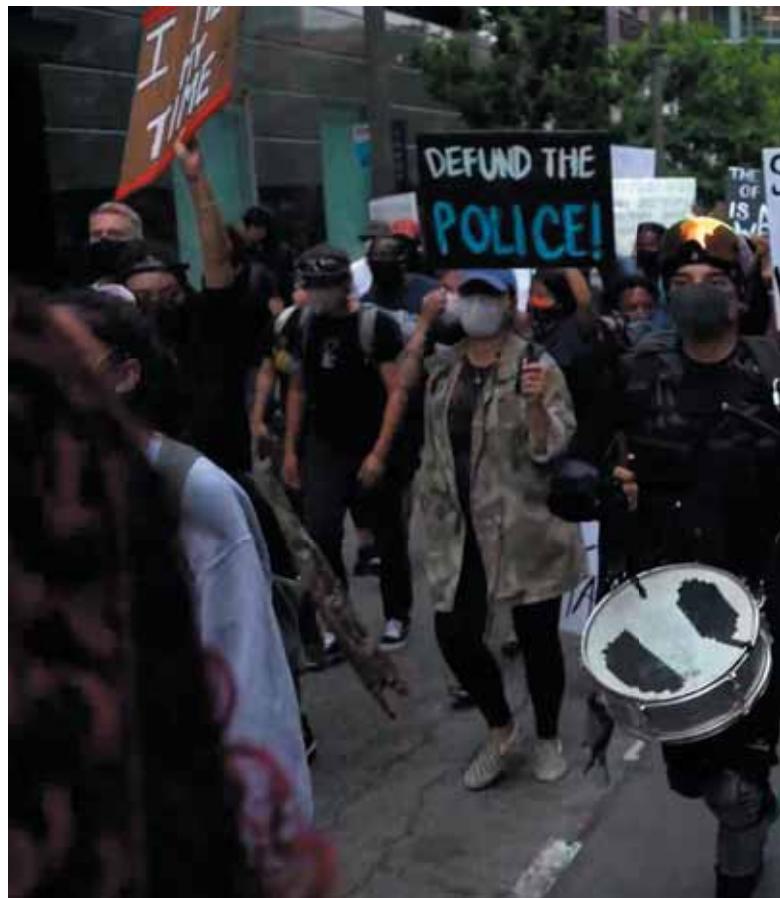
Mindeközben a minket érő képingerek, képradarat mértéke és intenzitása egyre csak növekszik, a digitális világban folytatott interakcióinkkal karoltve. Megnőtt a digitális zaj. Politikai vezetők, sztárok, szolgáltatások, vallási felezetek és mozgalmak próbálják elérni a figyelmünket, reklámok zuhataga ömlik ránk. A közösségi hálók segítségével pedig ezek az információk futótúzként képesek terjedni, és társadalmi konfliktusokat válthatnak ki.

Emellett a reklámpiac és célzott hirdetések, ajánlott tartalmak is olyan aggasztó etikai kérdéseket vetnek fel, mint az online platformokon folytatott tevékenységeink és személyes preferenciáink lekövetése, illetve az így nyert adatok felhasználása, és az ezekkel való visszaélések. A figyelem lekötése és irányítása által a reklámpiac meghatározó felek tömegesen képesek befolyásolni gondolkodásunkat, viselkedésünket, sőt esetenként a valós életben történő döntéseink meghozatalát is. Reális problémát jelentenek még az ezeken a platformokon keresztül terjesztett álhírek és félretájékoztatások. Ezen a ponton beszélhetünk akár egyfajta digitális szmogról is, amelybe lépve megannyiszor kénytelenek vagyunk metaforikus értelemben egyéni maszkot viselni, mely afféle szűröként szolgál a friss ingerek megválogatásakor és magunkhoz vételekor.

Bárminemű szelektálásról is legyen szó, minden esetben kulcsfontosságú lehet a kritikai hozzállás, azaz a bírálat, a döntés. Ez a fajta állásfoglalás viszont nem csak személyes megítésként, reakcióként szolgálhat a kritikát alkotó részéről, de egyben provokációt is jelenthet is a kritikát befogadó számára. Ennek kifejezésre juttatásához a lehetséges út legalább annyira rejlik

a vizuális nyelv használatában, mint a verbalitásban, hiszen a mindenekelőtti kérdésfelvetésre, hogy milyen módon tudunk kritikailag reflektálni a körülöttünk zajló világra, a válasz felkutatható a vizualitás eszközeivel is.

A kulturális események online térbe való költözése egyben egy újfajta befogadói, előadói és alkotói attitűd kialakulását is eredményezte az elmúlt időszakban, még a városi környezetben elhelyezett reklámfelületek változatlanul és gyakran

kihasználatlanul maradtak. A Publicritic tervezőgrafikai pályázat, illetve kiállítás pontosan ezeket az utcai felületeket célozza meg, alternatívát kínálva a már zsúfolttá vált online tér és a még korlátozások alatt álló valós, múzeumi kiállítótér mellé. A tárlat teljes vagy válogatott anyaga city-light pozsterek és billboarrok formájában kerül ki a nagyváradi környezetbe, így pedig nem csak a képzőművészeti fogyasztó embereket éri el a városban.

Mivel napjaink egyik legfontosabb problémája a szelekció, jelen rendezvény-sorozattal a szervezők küldetésüknek érzik évről évre megteremteni a vizuális reflexiót a különböző társadalmi kérdésekre, fel szeretnék hívni az emberek figyelmét, illetve szeretnék elgondolkodtatni őket a jelenlegi és jövőbeli problémákról. Gondoljunk csak a járványhelyzetre, az identitásra, a világszerte újra meg újra előbukkanó kisebbségi problémákra, a család körüli vitákra vagy éppen a globális manipulációra, és legfőképp gondoljunk mindenek visszhangjára a közösségi hálókon és a médiában, a már említett digitális szmogra. A fenntartható jövő építésének alapkövei lehetnek, ha nem csak tudatosítjuk a felmerülő problémákat, hanem beszélünk is róluk. Végül, de nem utolsósorban pedig jelen felhívás és kiállítás célja motiválni is a fiatal, illetve a tapasztalt alkotókat, hogy merjenek állást foglalni, valamint a saját véleményüket vizuálisan kifejezni.

GAGYI Judit Eszter,
képzőművész, költő

Privind retrospectiv înspre începutul secolului trecut, vom vedea cum Henri Bergson ne atrage atenția asupra posibilității de automatizare sau materializare a intelectului. Dacă ne gândim la toate acestea în contextul actual, ne putem întreba pe bună dreptate: trebuie să ne temem că în secolul XXI intelectul, care ne-ar putea elibera, ne subjugă mai degrabă digitalizării decât materialului? Numeroasele beneficii ale digitalizării ne pot ajuta să ne concentrăm și ne pot feri de sus-menționatul efect, dacă încercăm să ne păstrăm libertatea creativă și capacitatea de adaptare la viață.

Lumea intangibilă a datelor care poate proiectată vizual, acustic sau ca și realitate virtuală, fluxul și posibilitatea de a transforma informațiile într-o fracțiune de secundă la nivel global sau operația accelerată sunt toate oportunități ale lumii digitale care ar fi risipite dacă nu le-am utilizat și ar fi dăunătoare dacă am abuza de ele.

Astăzi nu mai este o noutate: odată cu răspândirea tehnologiei informaticice, avem ocazia să folosim nu numai spațiul fizic, material, ci și pe cel imaterial, digital, o posibilitate la care recurgem tot mai mult în contextul pandemiei de COVID-19. Circumstanțele menționate ne determină să găsim răspunsuri la întrebări precum: care sunt alternativele spațiilor expoziționale?

Evenimentele și schimbările anului trecut au făcut ca prezența digitală să fie, practic obligatorie. Concepute ca o cauză globală a epidemiei de COVID-19, contactele umane reale au intrat într-un con de umbră, iar întâlnirile personale, fizice, au fost reduse la minimum din cauza riscului de infecție. Conform statisticilor din DataReportal, numărul de noi utilizatori ai rețelelor sociale a crescut cu 13% între ianuarie 2020 și ianuarie 2021. În prima lună a lui 2021 numărul utilizatorilor de rețele sociale a crescut la 4,2

miliarde, adică la mai mult de jumătate din populația Terrei. În plus, conform sondajelor realizate de compania americană Akamai, creșterea traficului de internet la nivel mondial în 2020 a fost cu aproximativ 30% mai mare decât cea din 2019. Nu este de mirare: am fost obligați să ne desfășurăm activitățile de zi cu zi în mare măsură cu ajutorul unor dispozitive digitale, și nu e vorba numai de viață socială, ci și de comunicare, educație, muncă. Cultura, iar astfel, și comunicarea vizuală, a fost exilată în cea mai mare parte în spațiul online.

În tot acest timp, cantitatea și intensitatea stimulilor și a fluxului de imagini care ne afectează sunt în continuă creștere și la fel sunt interacțiunile noastre în lumea digitală. Zgomotul digital a crescut. Lideri politici, vedete, servicii, grupări religioase și mișcări încearcă să ne capteze atenția, un val de reclame se revârsă asupra noastră. Iar cu ajutorul rețelelor de socializare aceste informații se răspândesc cu viteza fulgerului și pot provoca conflicte sociale.

În plus, piața publicitară, publicitatea direcționată și conținutul recomandat ridică probleme etice precum urmărirea activităților și preferințelor personale de pe platformele online, utilizarea și folosirea abuzivă a datelor astfel obținute. Prin captarea și controlarea atenției,

actorii principali ai pieței de publicitate sunt capabili să ne influențeze masiv modul de gândire, comportamentul, și, în unele cazuri, chiar și deciziile din viața offline. O problemă reală o constituie și prezența de imagini false și dezinformarea pe aceste platforme. Astfel, putem vorbi chiar și despre un fel de smog digital, în care suntem adesea obligați să folosim o mască individuală într-un sens metaoric, care servește drept filtru cu ajutorul căruia selectăm și prelucrăm noi stimuli.

Despre orice fel de selecție am vorbi, atitudinea critică, judecata, decizia pot fi esențiale. Acest punct de vedere poate servi nu numai drept o convingere, reacție personală din partea criticului, ci și ca o provocare către receptorul criticii. Putem exprima acest lucru nu numai prin comunicare verbală, ci și cu ajutorul limbajului vizual, deoarece răspunsul la prima întrebare – cum putem reflecta critic asupra lumii înconjurătoare – poate fi găsit și prin intermediul mijloacelor vizuale.

Prin plasarea evenimentelor culturale în mediul online, în ultima perioadă a rezultat crearea unui nou tip de atitudine receptivă, artistică și creativă, în timp ce spațiile publicitare din mediul urban au rămas neschimbate și adesea

neexploatare. Seria de evenimente și expoziția de design grafic „*Publicritic*” vizează tocmai aceste suprafete stradale, oferind o alternativă spațiului online deja aglomerat și celui de expoziție reală, muzeală unde există încă restricții din cauza pandemiei. Materialul expoziției – integral sau sub formă de selecție, va fi prezentat, pe cât posibil, sub formă de panouri și billboard-uri pe străzile din Oradea – astfel, lucrările vor ajunge nu numai la iubitorii de arte plastice din oraș.

Întrucât una dintre cele mai importante probleme actuale este legată de selecție, această serie de evenimente își asumă misiunea de a crea în viitor, anual, o reflecție vizuală asupra diferitelor aspecte sociale controversate, de a atrage atenția oamenilor și de a îi face să reflecteze asupra problemelor din prezent și viitor. Să ne gândim la epidemie, la identitate, la problemele emer gente ale minorităților din întreaga lume, la certurile familiale sau la manipularea globală – și, cel mai important, la repercusiunile acestora în rețelele de socializare și în mass-media, și la smogul digital deja menționat. Dacă discutăm despre probleme existente, nu doar le conștientizăm, dar putem pune și piatra de temelie a unui viitor durabil. Nu în ultimul rând, scopul acestui eveniment și al acestei

expoziții este de a motiva artiștii – atât pe cei tineri, cât și pe cei cu mai multă experiență – să îndrăznească să ia atitudine și să-și exprime propria opinie vizuală.

GAGYI Judit Eszter,

artist plastic, poet

At the beginning of the last century, a Bergsonian approach warns us about the possibility of intelligence becoming mechanical and material. If we take this idea further to our world today, we can rightly ask: should we be afraid that in the 21st century the intellect, that could release us instead, drives us not so much towards the material but toward digitalism? The many positive benefits of digitalization can help to concentrate on and avoid this retroaction if we try to preserve our creative freedom and ability to adapt to life.

The digital world offers several opportunities, such as the possibility of visual, acoustic, or VR mapping of elusive yet projectable data. The swift flow and convertibility of information on a global level and accelerated operations are other opportunities offered by the digital world.

On the one hand, not utilizing these benefits would be a waste; on the other hand, abusing them would be harmful.

Due to computer technology gaining ground, it has become certain that to present our artistic approaches and practices, we have the opportunity to benefit from both the physical or material scene and the digital space, the intangi-

ble one as well, which has been gaining ground due to the Covid-19 epidemic. These circumstances urge us to find answers to questions such as: What alternatives to the exhibition rooms are there?

The effect, events and changes in the last year made the digital presence practically mandatory. As a result of the Covid-19 epidemic all around the world, real human relationships were also pushed into the background and the personal, human meetings have been minimized due to the risk of infection. According to the statistics of Datareportal, the number of new users of social

networks increased by 13% between January 2020 and 2021. By January 2021, this meant that the number of users of social networks had grown to 4.2 billion, which is more than half of the Earth's population. In addition, according to surveys by the American company Akamai, global internet traffic increased by about 30% by the end of 2020 compared to the previous year. It is no wonder that we were forced to do our basic everyday activities – think not only of social life, but of communication, learning and work as well – largely using a digital device. Culture and visual communication were also pushed into the online space.

Meanwhile, the amount and intensity of visual stimuli and image flood that affect us are constantly increasing, coupled with the expansion of our interactions in the digital world. Digital noise has increased as well. Political leaders, stars, services, religious denominations and movements try to gain our attention, a flood of advertisements is pouring at us. With the help of social networks, this information can spread like wildfire, and can provoke social conflicts.

In addition, the advertising market, the targeted advertisements, and recommended contents also raise some ethical

issues such as tracking our activities and personal preferences on online platforms and the use and misuse of these obtained data. By capturing and directing attention, they can massively influence our thinking, behavior, and even, in some cases, our decisions in real life. Other problems are the cases of fake images and misinformation formed through these platforms. At this point, we can even talk about a kind of digital smog, in which we are often forced to use individual masks, in a metaphorical sense, which serves as a “filter” when selecting and picking up fresh stimuli.

Whatever the criteria of the selection, the critical attitude, i.e., the judgment, and the decision, have a crucial role in all cases. This attitude may stand for/be interpreted as the critic's personal assessment and reaction and/or their provocation of the receiver. The possible way to express this lies in the use of visual language at least as much as it lies in the verbal one, since the answer to the first question – how can we critically reflect on the world around us – can also be found with visual tools.

The move of cultural events in the online space has also led to the development of a new kind of reception, performance, and creative attitude in the recent

period while the advertising spaces in urban environments are unchanged and often unused. The Publicritic series of events and exhibitions of graphic design target precisely these street surfaces. They offer an alternative to both the already crowded online space and the physical museum exhibition space still being constrained. Preferably, the entire or selected material of the exhibition will be presented in the form of city-light posters and billboards in Oradea's environment – thus, reaching a large number of the community, not only the art lovers in the city.

As one of the most important issues today is selection, with this series of events, the organizers feel it is their mission to create a visual reflection on various social misshapes, to draw people's attention to, and to reflect on current and future problems. Think of the epidemic situation, identity, the emerging minority issues around the world, the debates around the family, or even global manipulation – and most importantly, the repercussions of all these on social networks and in the media, and the already mentioned digital smog. Not only should we raise awareness of the problems that arise but also talk about them to be able to build a sustainable future. Last but not least, the aim of the present call for

tender and the exhibition is to motivate both young and experienced artists to dare to take a stand and express their own opinions visually.

GAGYI Judit Eszter,
artist, poet

**A kritikus
közössége**

**Comunitatea
critică**

**The critical
community**

Az adat és az információ
vált korunk új hajtóerejévé.
Míg formálódik egy párhuzamos
világ, amit virtuálisan készülünk
belakni, eközben a bolygónkról
való menekülést fontolgatjuk.
Ide jutottunk a 21. század első
két évtizedének a végére.
Nem sok okunk van a büszkeségre,
viszont annál nagyobb szükség
van olyan kezdeményezésekre,
melyek felhívják a figyelmet
a változtatás szükségességére.

Az a nemzedék, amely ma egyre hangosabban hallatja a hangját, ebben a két évtizedben élte eddigi egész életét. Jogosan kéri számon az elődein azokat a folyamatokat és történéseket, melyek ehhez a helyzethez elvezettek. Érhető az a felháborodás, amit a Greta Thunberghez hasonló fiatalok fogalmaznak meg, mikor szembesülnek, hogy a Föld, melyet örökölt kapnak, hamarosan lakhatatlan lesz, hacsak nem képes az emberiség radikálisan újra dölni saját viszonyát a környezethez. Kulcsfontosságú az a felismerés, hogy ezek a változtatások mindenkit érintenek, aki emberként él ezen a bolygón. Többé nem fenntartható az a szemléletmód, hogy majd a tudomány, a politika megoldja helyettünk a problémákat. A gondolkodó, felelős emberek számára világossá vált a kijózanító felismerés, hogy akikre eddig számítottunk, azok valójában nem orvoslói, hanem sokkal inkább előidézői a mindannyiunkat fenyegető katasztrófának.

Szembe kell néznünk azzal, hogy magunkra maradtunk. A critical mass (kritikus tömeg) az egyetlen igazán hatékony erő ma a világban. A közösség hangja vált a nyomásgyakorlás legfőbb eszközévé, melyet a közösségi média globális hálózata kapcsol össze és erősít fel.

Ebben a kommunikációs térben az első és legfontosabb lépés a figyelemfelhívás. Ebben a tervezőgrafika szerepe megkérőjelezhetetlen. A műfaj legfőbb képessége, hogy minden másnál hatékonyabban tud fókuszokat teremteni és akár összetett tartalmakat is másodpercek alatt célba juttatni. Rendkívül alkalmas továbbá markáns kritika megfogalmazására.

Mindezeket egyesíti a Publicritic nagyszerű kezdeményezése, melyet a kezdetektől rokonszenvvel figyelek és örömmel fogadtam a közreműködésre szóló felkérést. Jó látni, hogy új platform születik, ahol szabad teret kap egy felnövő alkotó generáció felelős, konstruktív kritikai attitűdje. És egy újabb bizonyás arra, hogy a kreatív vizuális kommunikáció mennyire szuggesztíven képes megszólítani, különösen köztéri léptékben.

Gratulálok a díjazottaknak és a projekt létrehozónak!

VARGHA Balázs,
Ferenczy Noémi-díjas tervezőgrafikus,
habil. egyetemi docens,
a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
Tervezőgrafika Mesterszakának vezetője

Datele și informațiile au devenit noua
forță motrice a erei noastre. În timp
ce se formează o lume paralelă pe
care suntem pregătiți să o populăm
virtual, ne gândim unde să ne
refugiem de pe planeta noastră.

Aici am ajuns la sfârșitul primelor
două decenii ale secolului XXI.

Nu avem multe motive pentru care
să fim mândri, dar avem cu atât mai
multă nevoie de inițiative care atrag
attenția asupra necesității schimbării.

Generația a cărei voce se aude tot mai tare în zilele noastre și-a trăit viața de până acum în aceste două decenii. Evocă pe bună dreptate răspunderea înaintașilor săi privind procesele și evenimentele care au condus la această situație. E de înțeles indignarea tinerilor ca și Greta Thunberg, când se văd față în față cu faptul că Pământul, pe care l-au moștenit, va deveni în curând nelocuibil, dacă nu suntem capabili să ne regândim radical propria noastră relație cu mediul înconjurător. Este esențial să recunoaștem că aceste schimbări îi afectează pe toți cei care trăiesc pe această planetă. Nu ne mai putem complacere cu gândul că știința sau politica va rezolva în locul nostru aceste probleme. Oamenii care gândesc și sunt responsabili văd clar faptul că cei de la care am așteptat soluțiile problemelor sunt de fapt cei care au cauzat dezastrul care ne amenință pe toți.

Trebuie să ne confruntăm cu faptul că putem conta doar pe noi însine. Critical mass (masa critică) este singura forță foarte eficientă astăzi în lume. Vocea comunității a devenit principalul instrument cu care putem exercita presiune, fiind conectată cu și consolidată de rețeaua globală a mediei sociale.

În acest spațiu de comunicare, primul și cel mai important pas este de a atrage atenția. Rolul design-ului grafic în această privință este incontestabil. Atuul principal al acestui gen este că, spre deosebire de orice alt mediu de comunicare, creează perspective și poate transmite chiar și conținuturi complexe în doar câteva secunde. Este extrem de potrivit și pentru formularea unor poziții critice puternice.

Toate aceste aspecte se combină în remarcabilă inițiativă Publicritic, care mi s-a parut admirabilă chiar de la început și am acceptat bucurios invitația de colaborare cu aceasta. Este bine de știut că se naște o nouă platformă, care oferă drum liber generației creațoare în creștere ca acesta să își exprime atitudinea critică responsabilă și constructivă. E o nouă dovadă privind capacitatea comunicării vizuale creative de a se adresa oamenilor în spațiul public.

Felicitări premianților și autorilor proiectului!

VARGHA Balázs,
*Designer grafic laureat
 al Premiului „Ferenczy Noémi”
 conferențiar universitar abilitat
 șef al programului de Design grafic
 de la Universitatea de Artă Moholy-Nagy,
 Budapesta*

Data and information have become
the new driving force of our era.

While a parallel world is taking shape
that we are virtually about to inhabit,
in the meantime, we are considering
escaping from our planet. We have
reached this at the end of the first
two decades of the 21st century.

We don't have much reason to
be proud, but we need initiatives
that raise awareness of the
need for change.

The generation that is making its voice heard louder and louder today has lived its life so far in these two decades. They rightly blame their predecessors for the processes and events that led to this situation. The outrage expressed by young people like Greta Thunberg is understandable when youth face that the Earth they inherit will soon become uninhabitable unless humanity is able to radically rethink its own relationship with the environment. The key is to recognize that these changes affect everyone who lives as a human being on this planet. The view that science and politics will solve the problems for us is no longer sustainable. It has become clear to the thinking, responsible people that those we have been counting on so far are not, in fact, remedies but rather the cause of the catastrophe that threatens us all.

We have to face the fact that we are left to our own devices. The critical mass is the only truly effective force in the world today. The voice of the community has become the ultimate means of exerting pressure, connected and reinforced by a global network of social media.

The first and most important step in this space of communication is to raise awareness. The role of design graphics in this is unquestionable. The central ability of the

genre is that it is able to create focuses and send even complex content within seconds more efficiently than anything else. It is also most suitable for formulating strong criticism.

The great initiative of Publicritic unites all of this; I have been paying attention to it delightedly from the beginning and I have welcomed the invitation to contribute to this project. It's good to see that a new platform is being born in which free space is given to the responsible, constructive critical attitude of a growing generation of creators. And it is also an example of how suggestively creative visual communication can address the public, especially on a large and public scale.

Congratulations to the winners and the creators of the project!

VARGHA Balázs,
*Noémi Ferenczy Awardwinning
 graphic designer,
 Habil. Associate Professor,
 Head of the Graphic Design Master's
 degree program
 at Moholy-Nagy University
 of Art and Design, Budapest*

Zsúritagok

**Membrii
juriului**

**Members
of the Jury**

VARGHA Balázs

Ferenczy Noémi-díjas tervezőgrafikus,
habil. egyetemi docens,
a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
Tervezőgrafika Mesterszakának vezetője

x

Designer grafic laureat
al Premiului „Ferenczy Noémi”
conferențiar universitar abilitat
șef al programului de Design grafic
de la Universitatea de Artă Moholy-Nagy,
Budapesta

x

Noémi Ferenczy Awardwinning
graphic designer,
Habil. Associate Professor,
Head of the Graphic Design Master's
degree program at Moholy-Nagy University
of Art and Design, Budapest

HU

A Stalker Studio grafikai és kommunikációs tervezőiroda alapító vezetőjeként többek között olyan vizuális arculati programok kialakítása fúzódik a nevéhez, mint a Magyar Állami Operaház, a Magyar Nemzeti Galéria, a Design Hét Budapest vagy az MKB Bank. A HVG print kiadásának 2010-es lapterve, valamint a Magyar Narancs arculata és címlapja mellett számos könyv grafikai és tipográfiai tervezője. Az Embléma.hu és a Plakát.hu címen megjelent szakmai könyvek szerkesztője és kiadója. Tervezői tevékenységét számos magyarországi és nemzetközi díj ismeri el.

RO

În calitate de director fondator al biroului de design grafic și comunicare Stalker Studio, este responsabil pentru dezvoltarea identității vizuale ale unor proiecte precum Opera Maghiară de Stat din Budapeste, Galeria Națională Maghiară, Săptămâna Designului, Budapesta (Design Hét Budapest) sau Banca MKB. Pe lângă proiectarea paginilor ediției tipărite HVG din anul 2010 și a imaginii și a copertei Portocala Maghiară (Magyar Narancs) este și designer grafic și tipograf al multor cărți. Redactor și editor al cărților profesionale cu titlurile Embléma.hu și Plakát.hu. Munca sa de designer a fost recunoscută prin numeroase premii naționale și internaționale.

EN

As a founding leader of the Stalker Studio, graphic and communication design office, he is responsible for various visual image programs, such as those of the Hungarian State Opera House, the Hungarian National Gallery, and the Design Week of Budapest or that of MKB Bank. In addition to the 2010 Journal of the HVG Print and the image and headlines of the Magyar Narancs ("Hungarian Orange"), he is the graphical and typography designer of many books. He is also the editor and the publisher of the professional books entitled: Embléma.hu and Plakát.hu. His designer activity is recognized by many national and international awards.

SZIGETI G. Csongor

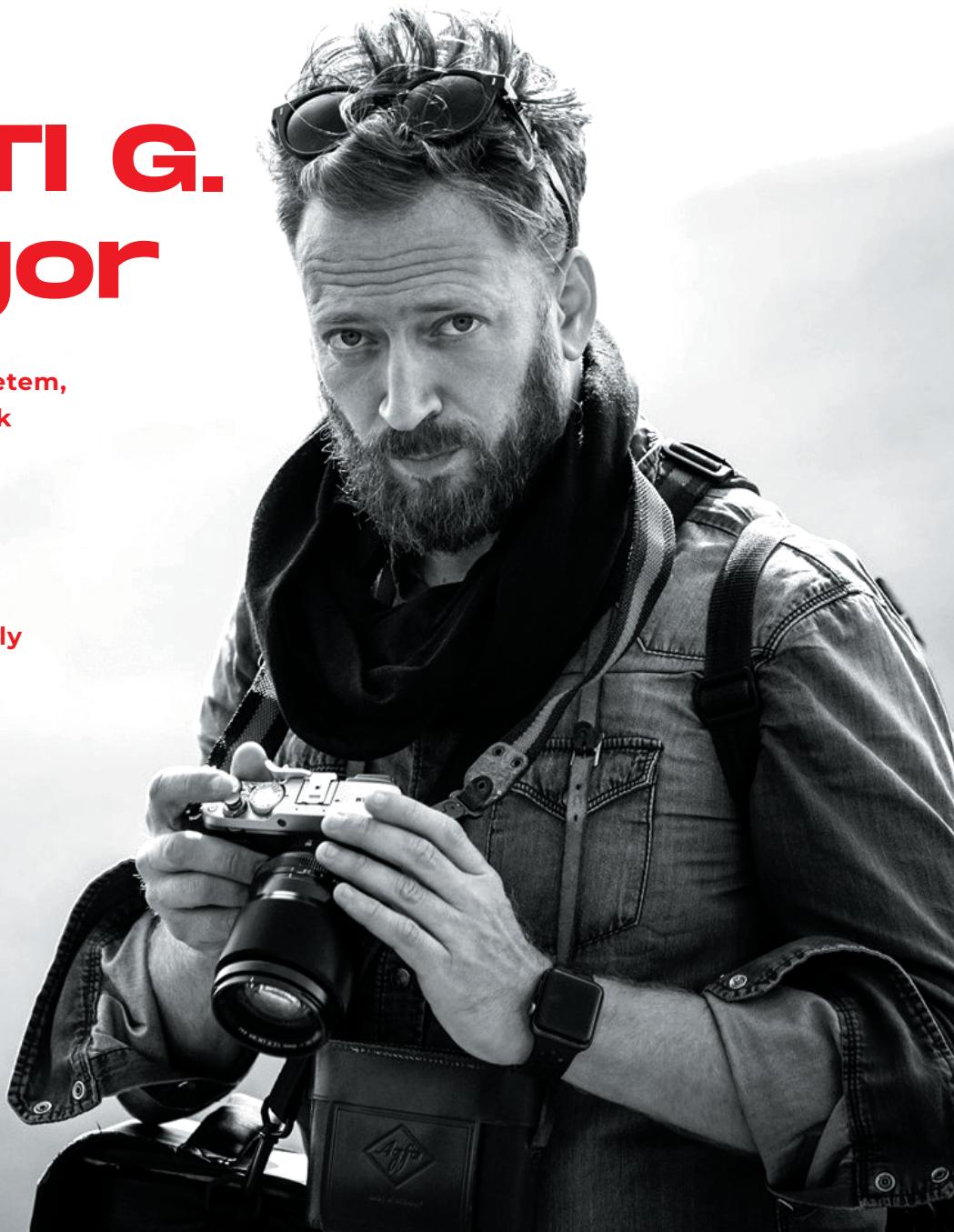
Képzőművész, designer,
az egri Eszterházy Károly Egyetem,
Vizuális Művészeti Intézetének
adjunktusa

x

Designer grafic, artist,
lector universitar
la Institutul de Arte Vizuale,
Universitatea Eszterházy Károly
din Eger

x

Artist, designer, lecturer
at the Department of Media
and Design at the
Visual Arts Institute
from Eger

HU

A Magyar Képzőművészeti Egyetem intermédia szakán diplomázott. A Pécsi Tudományegyetem Doktori Iskolájába járt, jelenleg az egri Vizuális Művészeti Intézet Média és Design Tanszékének adjunktusa. Munkái között megtalálhatók koncepciók, grafikák és design objektumok, helyspecifikus installációk, kinetikus és mozgóképes alkotások is. 2001 óta rendszeresen részt vesz magyarországi és nemzetközi kiállításokon, művészeti projektekben, rezidens programokban, valamint workshopokon Európától Ázsiáig, alkotóként és szervezőként egyaránt.

Berg Andrea művészettörténész megfogalmazásában „*munkái mind műfaji határokat feszegető alkotások, metszéspontjukban világunk összefüggéseit művészeti eszközökkel bontolatják és általánosan jellemző rájuk a mély gondolatiság. A szofisztikált szimbólumokkal operáló művek önreflexióra sarkallnak*”.

Sokféle területen és médiumban dolgozik, számos technikát kipróbált alkotói tevékenysége során. Hiszi, hogy minden kísérlet különleges, mert nehéz pontosan megjósolni, mi jön létre a folyamat végén, és mit vált ki a befogadóból, ugyanakkor ez a bizonytalansági faktor

is hozzájárul a folyamatos felfokozott alkotói állapothoz. A legnagyobb motivációt abban látja, hogy az alkotás során létrejön egy addig nem létező entitás, egy konstelláció, ami után a dolgok folyása, még ha kis mértékben is, de megváltozik.

Bár az utóbbi években az indusztriális hangulat meghatározó és visszavisszatér, ugyanúgy szereti a low- és high tech anyagok, eszközök használatát. Munkái interakcióra késztetnek – hiszen művészet és élet nem szétválasztandó területek. A művészettel és a hétköznapokban is a balansz megtalálására, megtartására törekszik, a helyes irány és az iránytű folyamatos felülvizsgálata révén.

RO

A absolvit specializarea Intermedia al Universității de Arte Plastice din Budapesta. A urmat școala doctorală al Universității din Pécs, iar în prezent este lector universitar la Departamentul de Media și Design al Institutului de Arte Vizuale din Eger. Printre lucrările sale se regăsesc lucrări conceptuale, obiecte grafice și de design, instalații specifice unor locuri, lucrări cinetice și cinematografice. Din 2001 participă în mod regulat la expoziții din Ungaria și internaționale, la proiecte de artă,

programe de rezidență și ateliere din Europa până în Asia, atât ca și creator, cât și ca organizator.

Istoricul de artă Andrea Berg vorbește astfel despre artist: „*operele sale sunt, toate, lucrări care provoacă limitele genului, la intersecția lor ele disecă legăturile lumii noastre cu instrumente artistice și sunt în general caracterizate de o gândire profundă. Lucrările cu simboluri sofisticate încurajează autoreflecția.*”

Lucrează într-o mare varietate de domenii și medii, a încercat o multitudine de tehnici în decursul muncii sale creative. El este convins că fiecare experiment este special, deoarece este dificil de prezis exact cum se va sfârși procesul și ce va declanșa aceasta din receptor, dar, în același timp, acest factor de incertitudine contribuie la starea creativă continuă sporită. Din punctul lui de vedere, cea mai mare motivație este faptul că, în decursul creației se formează o entitate nouă, inexistentă până atunci, o constelație, care schimbă, chiar și în mică măsură, fluxul întâmplărilor.

Deși în ultimii ani, în opera sa atmosfera industrială a reapărut și a fost dominantă, el este pasionat și de materiale și dispozitive low- și high tech. Creațiile sale ne

îndeamnă la interacțiune, întrucât arta și viața sunt inseparabile. Atât în artă, cât și în viață de zi cu zi, el se străduiește să găsească și să mențină echilibrul și face acest lucru prin revizuirea constantă a direcției corecte și a busolei.

EN

Graduated as an Intermedia major at the Hungarian University of Fine Arts. He went to the Doctoral School of the University of Pécs, currently, is a Senior Lecturer at the Department of Media and Design at the Visual Arts Institute from Eger. His work includes conceptual ones, graphics and design objects, place-specific installations, and kinetic and cinematic works as well. Since 2001, he has regularly participated in Hungarian and international exhibitions, art projects, resident programs, and workshops from Europe to Asia, both as a creator, artist, and organizer.

In the words of art historian Andrea Berg, “*his works are all creations that stretch genre boundaries, at their intersection they dissect, with artistic tools, the connections of our world and they are generally characterized by deep thought. His works with sophisticated symbols encourage self-reflection.*”

He performs in a wide variety of fields and mediums, and he has tried many techniques during his creative work. He believes that each experiment is special because it is difficult to predict what exactly will be created at the end of the process and what it will evoke from the receiver, but, at the same time, this uncertainty factor also contributes to the ongoing heightened creative state. For him the greatest motivation is that through creating, a new entity, a constellation, which has not existed before, materializes and changes the flow of the things, even if on a small scale.

Although the industrial atmosphere has been dominant and keeps coming up in the recent years, he is equally fond of using low- and high-tech materials and devices. His works compel interaction – as art and life are inseparable areas. In art, and in everyday life, he strives to find and maintain balance, through constant review of the right direction and the moral compass.

BARTHA Sándor

Képzőművész,
a Partiumi Keresztény Egyetem,
Művészeti Tanszékének
adjunktusa

X

Artist, lector universitar
la Departamentul de Arte
la Universitatea Creștină Partium

X

Artist, lecturer
at the Department of Arts
at the Partium Christian University
of Oradea

HU

Tanulmányait Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen és Bukarestben végezte. 2015-ben a Magyar Képzőművészeti Egyetemen nyerte el a DLA fokozatot. 1999 óta Budapesten él. Jelenleg a nagyváradi Partiumi Keresztyén Egyetem képzőművészeti szakának adjunktusa. Képzőművészeti és tervezőgrafikai alkotásaival számos országos és nemzetközi kiállításon vett részt.

Újabban mind az oktatásban, mind a vizuális művészeti tevékenységében az autonóm és alkalmazott művészeti területek összefüggései, illetve ezek egymásra vetülésének lehetőségei érdeklik. Meggyőződése, hogy minden alkotás – így a művészeti alkotás is – akkor maradandó, ha haladó, és akkor haladó, ha kritikai.

RO

Și-a efectuat studiile la Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș și București. În 2015 a fost distins cu gradul DLA la Universitatea de Arte Plastice din Budapesta. Locuiește în Budapesta din 1999. În prezent este lector universitar la specializarea Arte Plastice a Universității Creștine Partium. Cu lucrările sale de artă plastică și de design grafic a participat la numeroase expoziții naționale și internaționale.

Recent, este interesat de relațiile dintre artele autonome și cele aplicate, precum și de posibilitatea suprapunerii acestora, atât în educație cât și în activitățile de artă vizuală. Este convins că orice operă – inclusiv cea de artă – este durabilă dacă este avansată, și este avansată dacă este critică.

EN

He studied in Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș and Bucharest. In 2015, he obtained a DLA degree at the Hungarian University of Fine Arts. He has lived in Budapest since 1999. Currently, he is a senior lecturer in the Fine arts - Graphics Bachelor's degree program at Partium Christian University of Oradea. He has participated in numerous national and international exhibitions with his works of fine art and graphic design.

Recently, he has been investigating the connections between the autonomous and applied arts, as well as the possibilities of their projection on each other, both in education and in his visual arts activities. He believes that all works – including works of art – are lasting if they are advanced, and they are advanced if they are critical.

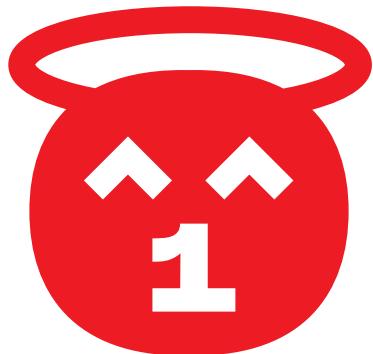
Díjazott
alkotások

Lucrările
premiate

Awarded
artworks

Sergiu **MARA**

● Post-adevăr
Post-Truth
2021

I. díj
Premiul I
1st prize

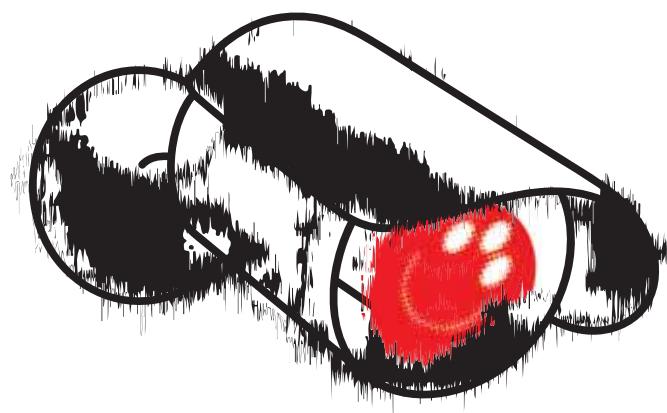

GEBUR Norbert

● MOSOLYOGJ, éppen felvesznek
SMILE, you're being recorded
2021

II. díj
Premiul II
2nd prize

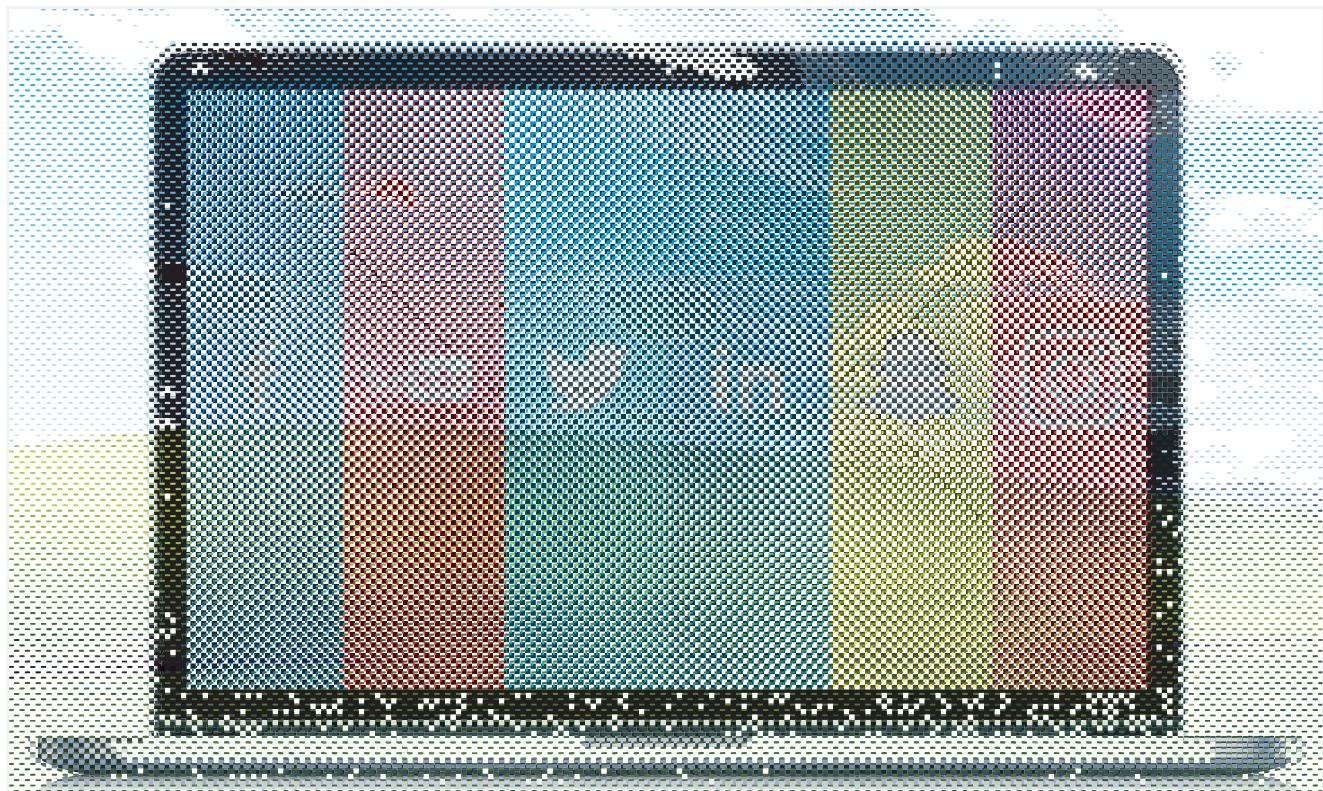
SMILE
you're being recorded

SÁROSI Anita

● Szivárvány
Rainbow
2021

III. díj
Premiul III
3th prize

**Beválogatott
alkotások**

**Lucrările
selectate**

**Selected
artworks**

ASZTALOS Paula

● Nincs menekvés (a labirintusból) / No escape (from this maze)

2021

BALOGH Ágoston

Bárcsak vennél valamit / Wish you bought something •
2021

BARTHA Orsolya

● Fölösleges info / Needless Info

2021

Need-
less
info

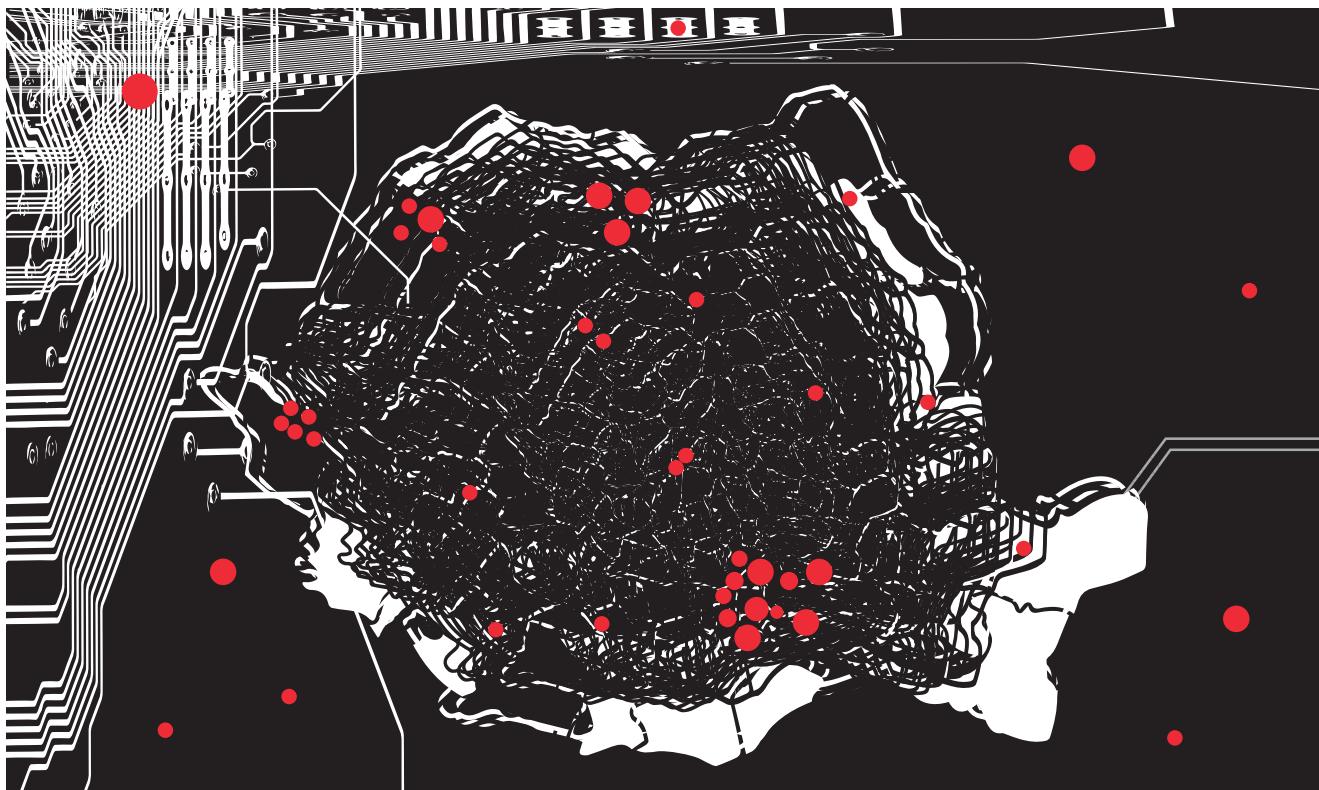
BARTIS Bálint

Infoblokk / Info Block •
2021

BENDE Andrea Antónia

● Ál-lakcím / Fake Address

2021

**YOUR DATA IS VALUABLE
DON'T GIVE IT AWAY**

more info on
eff.org

#NOFLoC

BOTHAZÁN Dániel–Márk

Semmilyen FLoC / No FLoC •
2021

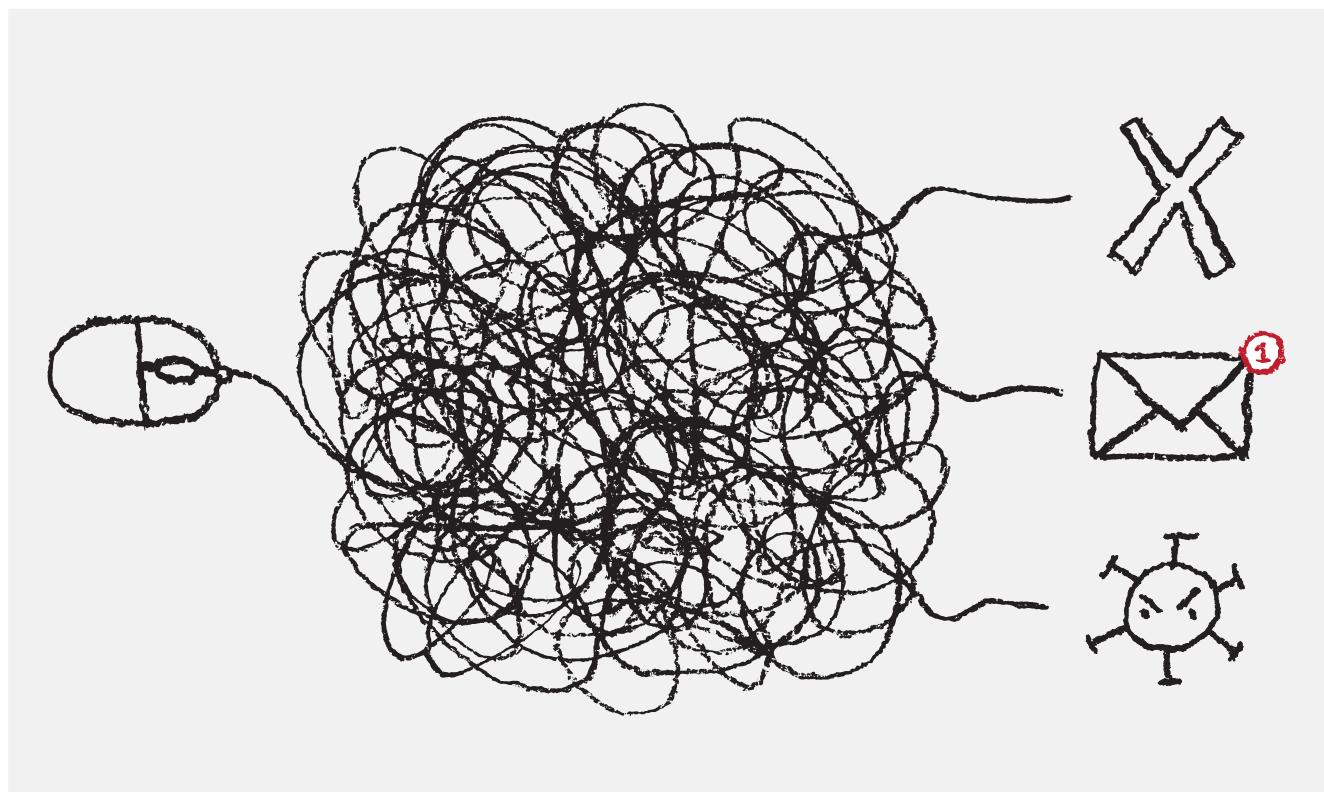
CSANKOVSZKI Csilla

● Digitális szmog / Digital Smog

2021

Üzenet / Message ●
2021

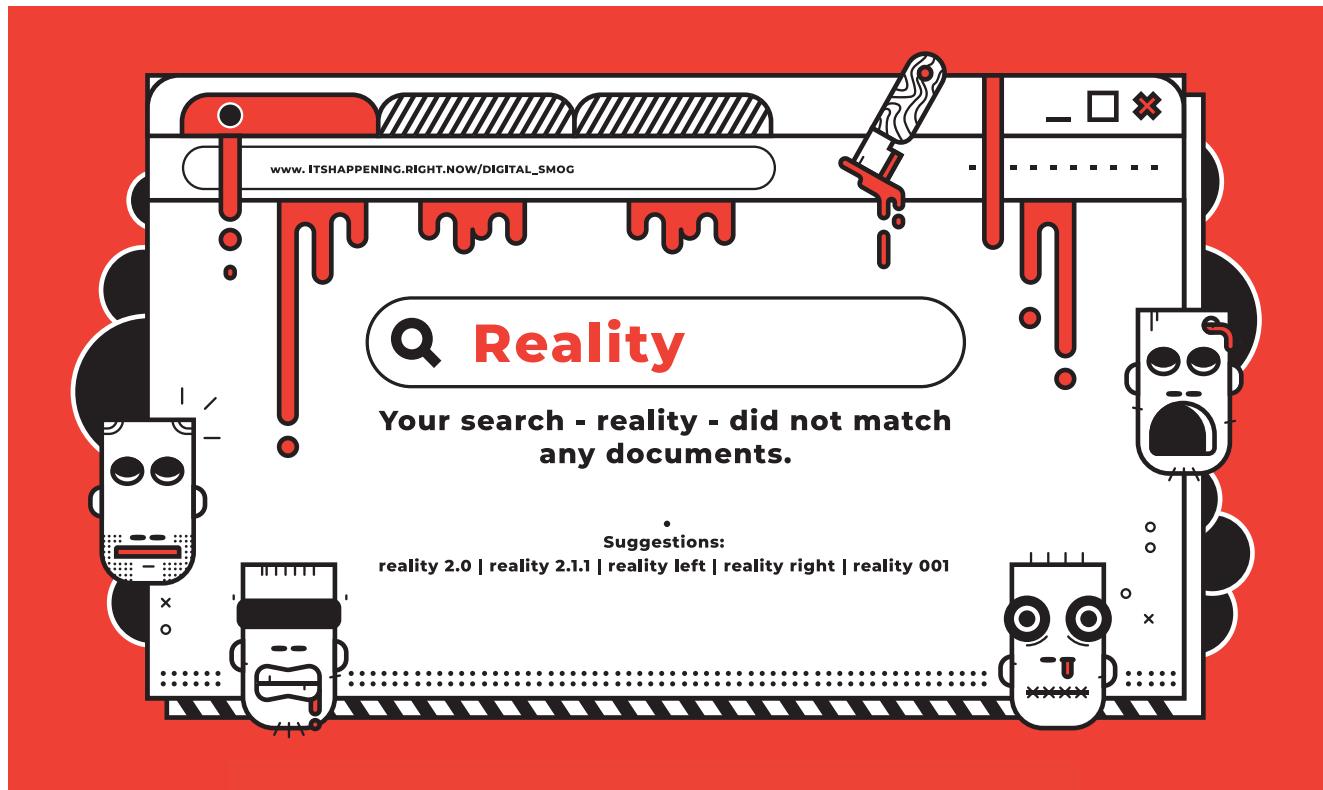

ECSEDI Krisztina

● A 21. század etikettje / Etiquette of the 21st Century

2021

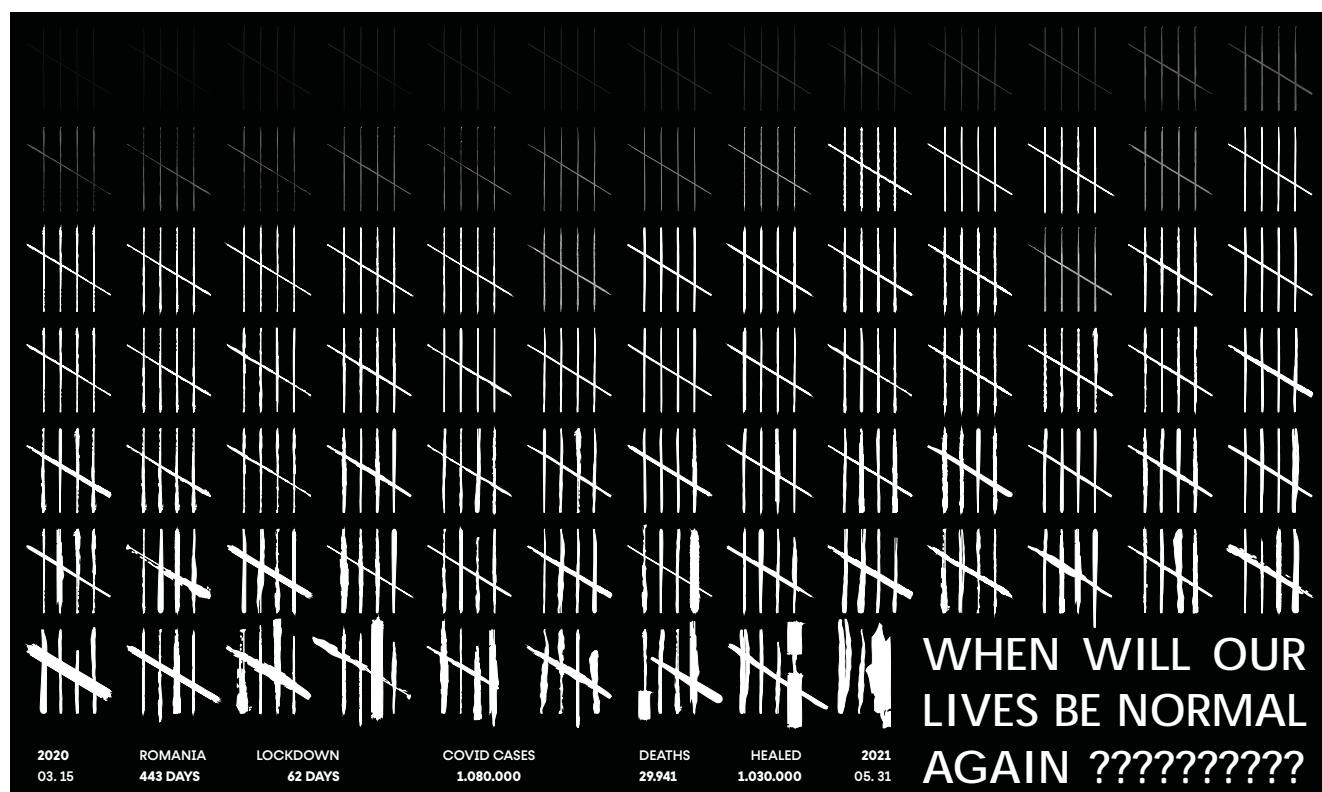
FEJSZÉS Arnold

Realitás / Reality ●
2021

FÜLÖP Szabolcs

● Végtelen / Endless

2021

**GAGYI
Judit Eszter**

Kultúrretus / Culture Retouch •
2021

HAMAR Márk–Roland

● Őszinte kérdés / Honest Question

2021

Muszáj
să ne luptăm?

ICSA vivien

Csapdában / Imprisoned •
2021

KÁRNYÁCZKI László

● Álhírek / Fake News

2021

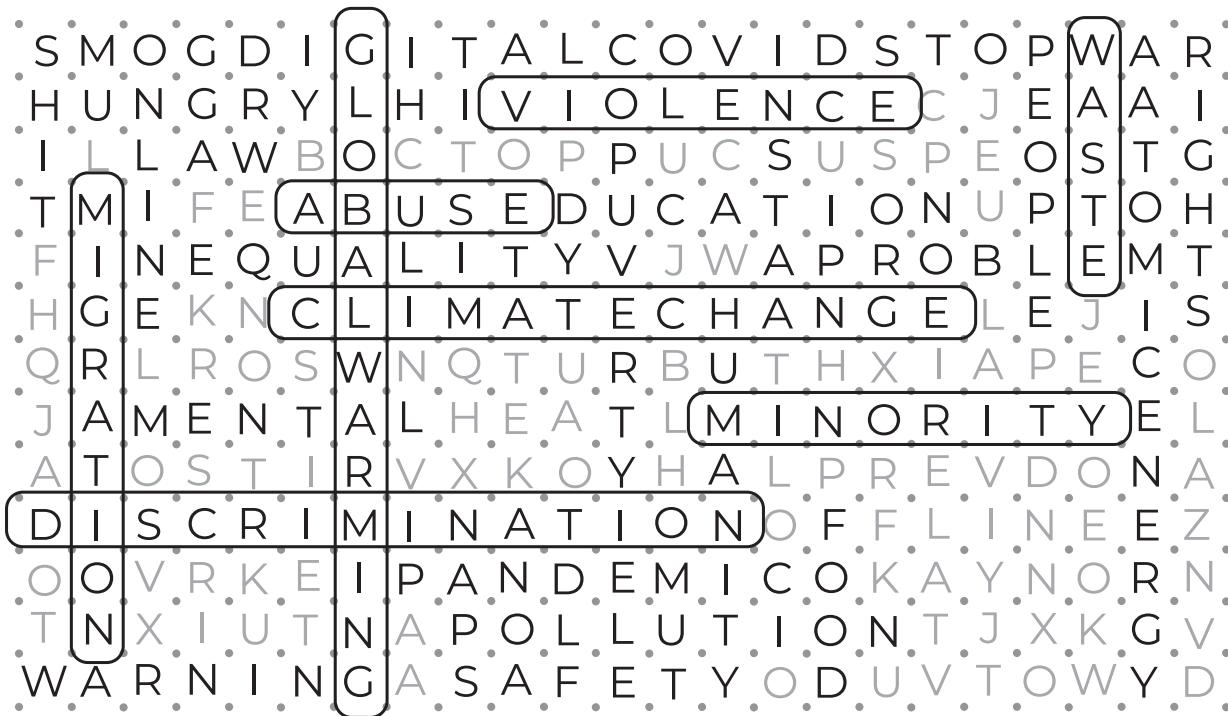
KISS
Gergely

Csak hagyd ki a hirdetéseket / Just Skip Ads •
2021

KORODI Helga

● Keresd a Problémát / Find the Problem

2021

LÁSZLÓ Ildikó

Reakció-buborékok / Reaction Bubbles •
2021

LOSONCZI Szilvia

● Összes süti elfogadása / Accept all cookies

2021

**LUNGU
Arnold**

Sütik / Cookies •
2021

MADARÁSZ Isabella

● Fekete tükör / Black Mirror

2021

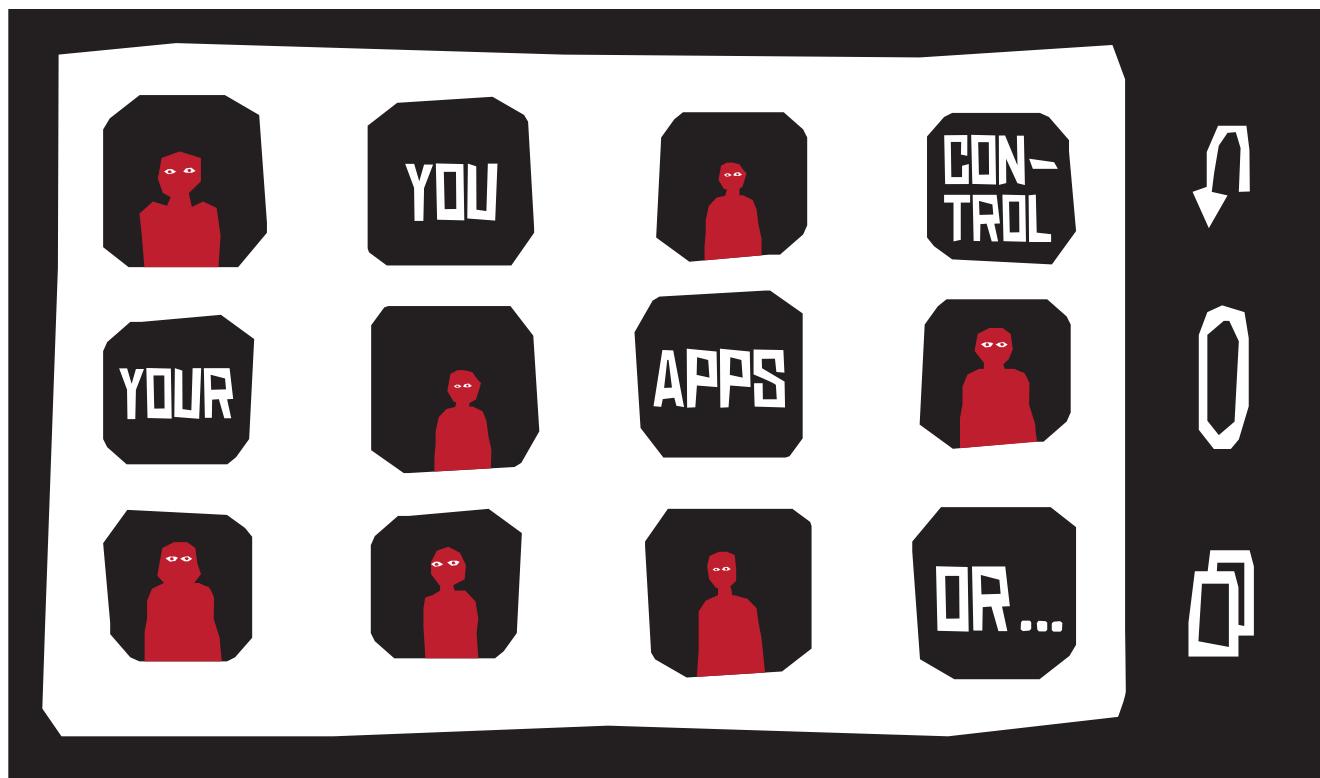
MAJOROS Fanni

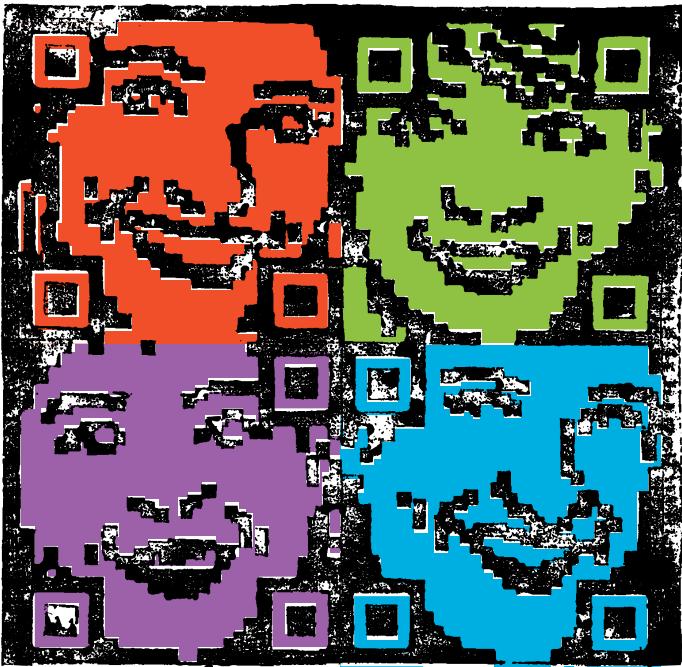
Elvesztett kontroll / Lost Control •
2021

MIKLÓS zsolt

● Te irányítod az appjaidat, vagy... / You control your apps or...

2021

**YOUR NEEDS
HAVE BEEN
RE —
PROGRAMMED**

**MOSER
Dóra**

Átprogramozott fogyasztó / Reprogrammed Consumer •
2021

NÉGYESI Ádám

● #INDET

2021

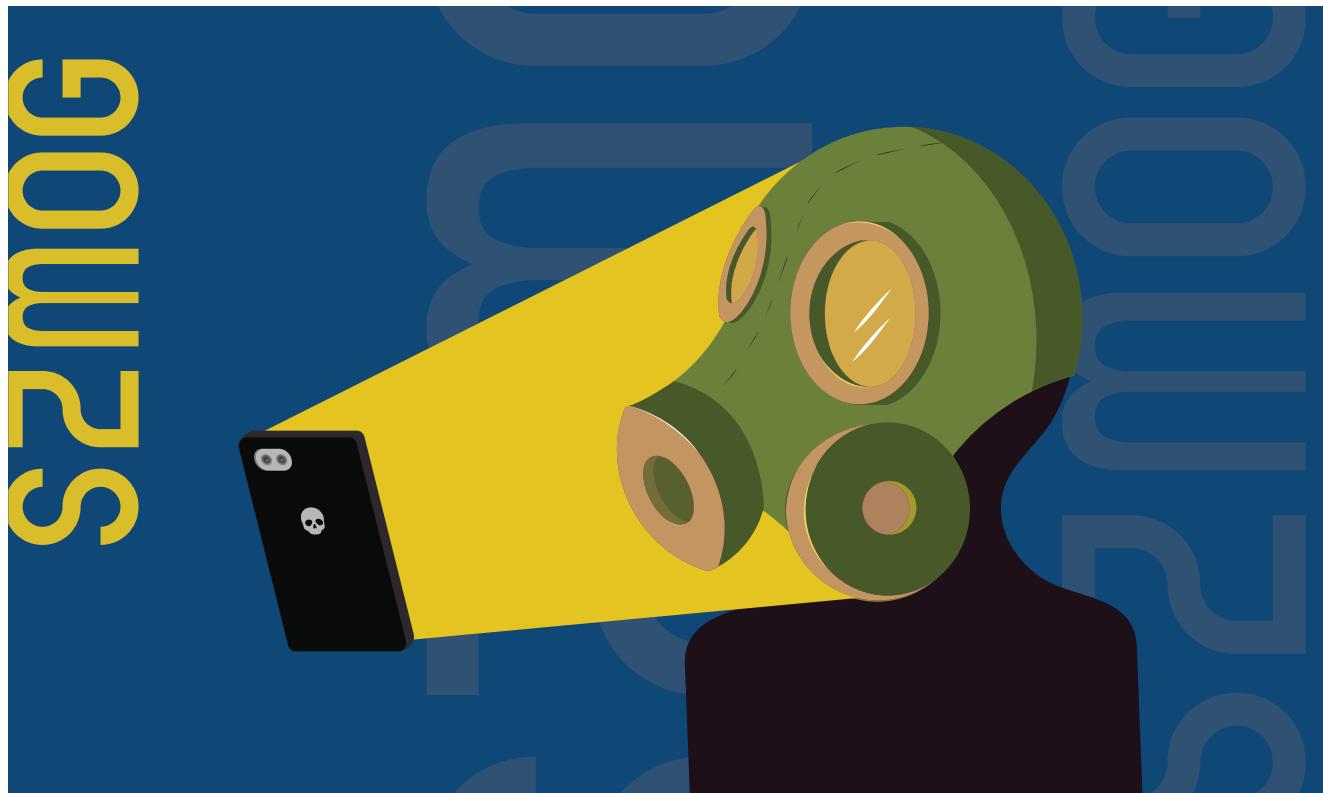
NÉMET Andrea

Te IS / You TOO •
2021

NÉMETH Emília

● Médiamaszk / Media Mask

2021

DATA TRAFFIC

**PETRUCZ
Ágnes**

Adatforgalom / Data Traffic ●
2021

PETRUCZ Ágnes

● Védd magad! / Protect Yourself!

2021

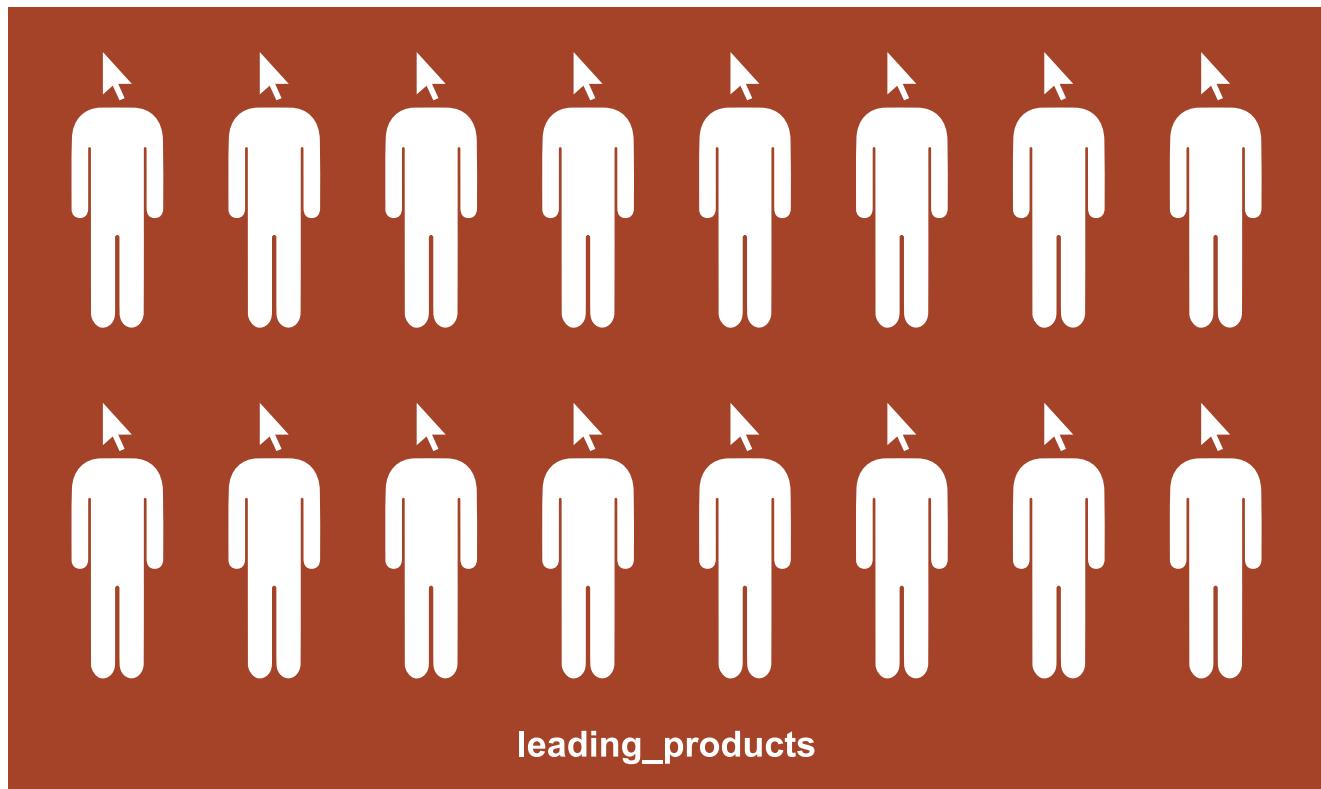
POPESCU Patricia—Beatrice

NetSzörf / NetSurfing ●
2021

POPESCU Patricia-Beatrice

● Bábmozgató / Puppet Master
2021

SIMOR Péter

Vezetőtermékek / Leading Products •
2021

SZÁSZ István

● Erőltetett virtuális élet / Forced Virtual Life

2021

SZÜCS Dániel

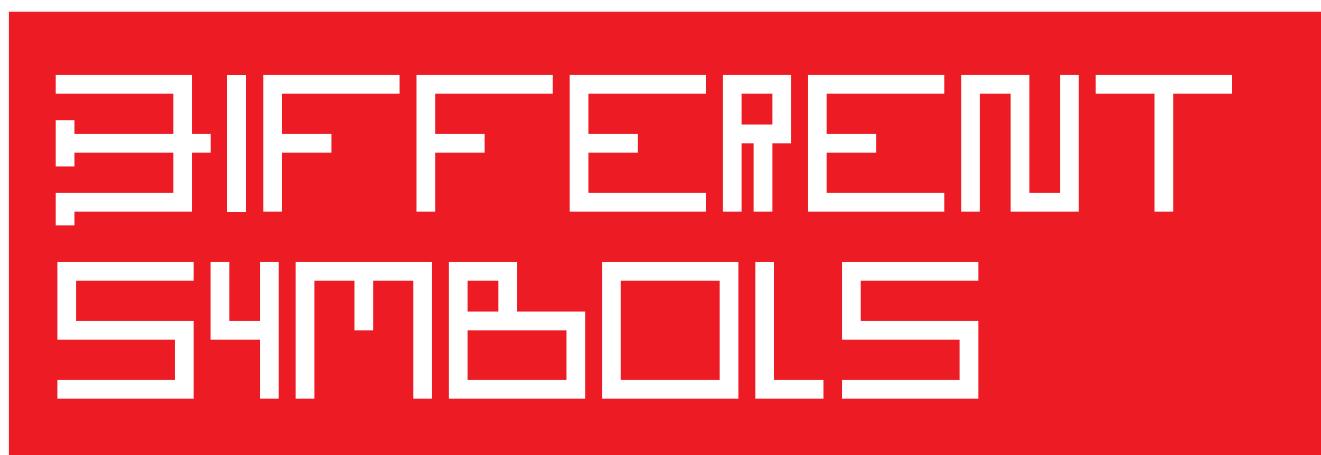
Ítélet / Judgement •
2021

85

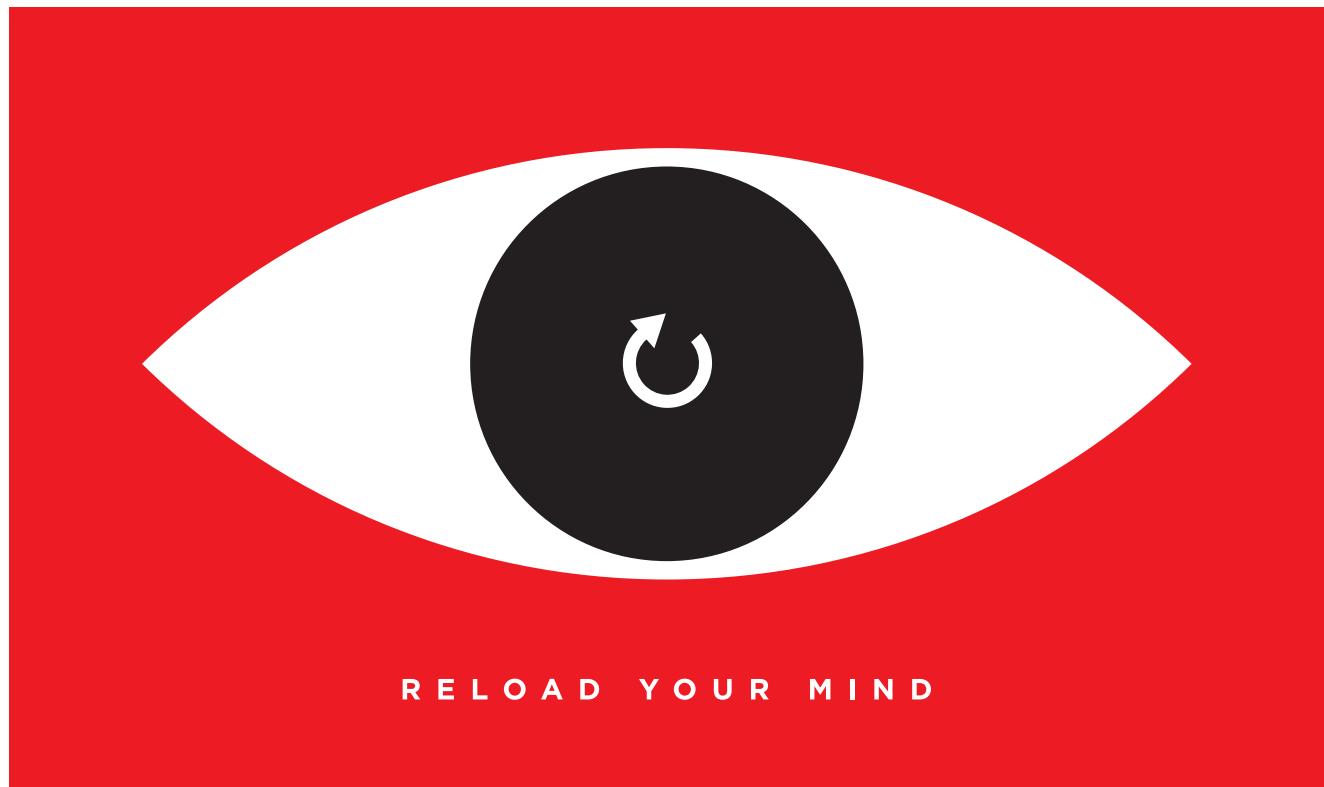
TAKÁCS-ÜVEGES Christofer-Dominik

● Különböző szimbólumok / Different Symbols

2021

SAME BS

ZEMAN
zoltán

Reload •
2021

Művészek

X

Artisti

X

Artists

ASZTALOS Paula	52
BALOGH Ágoston	53
BARTHA Orsolya	54
BARTIS Bálint	55
BENDE Andrea Antónia	56
BOTHAZÁN Dániel-Márk	57
CSANKOVSZKI Csilla	58–59
ECSEDI Krisztina	60
FEJSZÉS Arnold	61
FÜLÖP Szabolcs	62
GAGYI Judit Eszter	63

GEBUR Norbert 	46–47
HAMAR Márk–Roland	64
ICSA Vivien	65
KÁRNYÁCZKI László	66
KISS Gergely	67
KORODI Helga	68
LÁSZLÓ Ildikó	69
LOSONCZI Szilvia	70
LUNGU Arnold	71
MADARÁSZ Isabella	72
MAJOROS Fanni	73
MIKLÓS Zsolt	74
MOSER Dóra	75
NÉGYESI Ádám	76
NÉMET Andrea	77
NÉMETH Emília	78
PETRUCZ Ágnes	79–80
POPESCU Patricia–Beatrice	81–82
SÁROSI Anita 	48–49
Sergiu MARA 	44–45
SIMOR Péter	83
SZÁSZ István	84
SZÜCS Dániel	85
TAKÁCS–ÜVEGES Christofer–Dominik	86
ZEMAN Zoltán	87

Nagyváradi
vonatkozás

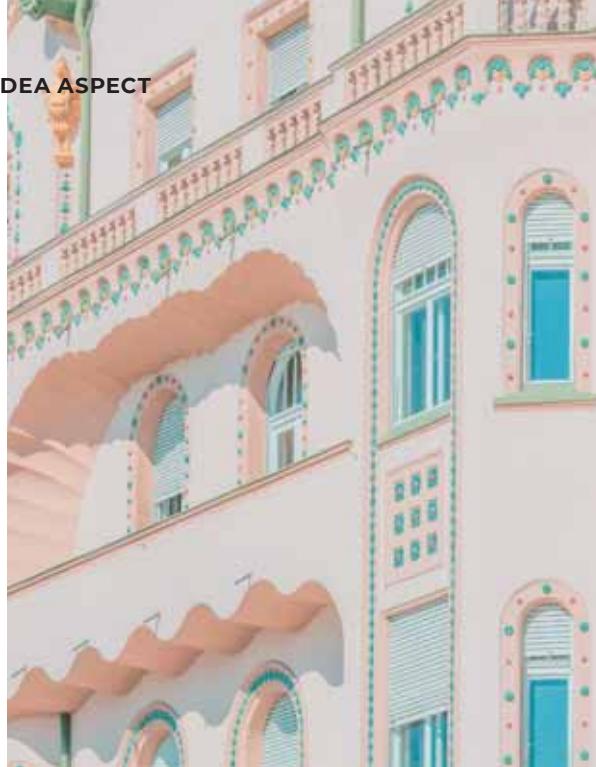

în raport
cu Oradea

Oradea
aspect

VOLT, VAN, LESZ

Egy ezeréves városnak sok arca volt és van. A történelem forgószínpadán egyre változtak a díszletek, a jelenben már csak az a kérdés, hogy mi maradt meg, mely képek sorjáznak a leporelló lapjain. De ne legyünk naivák: nem véletlen az, hogy mit láthatunk jártunkban-keltünkben Nagyváradon. Jól meghatározható körülmények, erők, hatások, ismert egyének és csoportok, konkrét geopolitikai és gazdasági érdekek, törvényszerűen összeálló társadalmi viszonyok összjátéka révén alakult ki a város jelenlegi imidzse, immár csupán azon morfondírozhatnak

az itt lakók és átutazók, helybéliek és vendégek, őshonosok és jövevények, hogy az idő szerencsekereke miért így s nem úgy, miért erre s nem amarra forgott az évszázadok során.

A legendák históriává nemesültek, a „városalapító” lovagkirály, Szent László korától kezdve voltaképpen az általa itt felállított püspökségnek és a megépült székesegyháznak, azaz a Várnak a története adja az első századok gerincét. Aztán a háborúk, ostromok, tűzvészük sorát a török döglás tetézte, amit egy

másfajta, „nyugati” okkupáció követett. A középkorból csak feljegyzések, kezdetleges térképek és itt-ott máig előbukkanó romok maradtak meg. A vallási ellentétek mögött megbúvó világnézeti és hatalmi versengést a felvilágosodás és reformkor nyugalmasabb évei követték, bár a magyar forradalom és szabadságharc megmutatta: elfojtott erők duzzadtak a mélyben, a nemzet saját maga próbálta megszabni a fejlődés irányát. Ám a nagyhatalmi érdekek nem így akarták akkor sem, s azután sem, bizony máig hatóan.

De a 19. század közepén annyi mégis megtörtént, hogy a vár körüli Várad szintet lépett: nagyá lett a kényszerházzasságban élő Magyar Királyságon belül. S nem is csupán közigazgatási szempontból, hanem bizony minden más téren is. Magyarország és Erdély képzeletbeli határán, a Partium fővárosaként már 1853-ban is lakták húszezren, ami nem kis dolog volt akkoriban. Méltán dicsérte a költő: „Vonz vized, tornyod, várad, / árkádod, kulcsod, zárad, / rangos neszánsz árnyad, / arcod védi e vázlat – / divina dolce Várad” (Horváth Imre).

A polgárosodás, iparosodás, modernizáció a város híréit éppúgy meghatározza, mint külcsíne alakulását. A helyét és fátumát kereső Ady Endre is idecsábul Debrecenből a 19. század utolsó évében, tanúja és krónikása a századforduló szecessziós pezsgésének, később bevallja, hogy „ez a nyugtalan, zsidós, *intelligens* város sok *minent átformált bennem*”. De nem kevés iróniával emlegeti maga is Pece-parti Párizsként, különösen később, amikor már a „fény fővárosából” tekint vissza a hátrahagyott helyszínekre. Ám a 20. század küszöbén még technikai szenzációk terepe a város: a költő alig foglalja el újságírói állását Váradon, amikor Magyarországon először lehetőségessé válik az interurbán telefonhívás. Adytól krokit rendel a szerkesztő e korszakalkotó eseményről, ő azonban bökverssel köszönti az első távolsági telefonbeszélgetést: „*Halló, Arad, Temesvár és Pest! / Nincs már távolság ezután! / Mily haladás a múlthoz képest! / Most reggel, délben, délután, / Ha egy kissé unjuk magunkat, / Unalmunk minden járt eloson, / Avval, akiről ábrándoztunk, / Összekapcsol a telefon, / Az inter-urbán telefon.*” Valami olyasmi volt ez annak idején, mint az azt követő időkben a rádió, televízió, mobiltelefon vagy az internet elterjedése.

A digitalizáció korába érve már csak kapkodjuk a fejünket: a képi információzuhag szinte háttérbe szorítja az írást és a beszédet. Ám amikor „fejünk az ár, jaj, százszor elborítja”, álljunk meg a Szent László téren, és vessük tekintetünket a Fekete Sas Palotára, a látvány a becses örökséget és a megmaradás akarását egyszerre szimbolizálja. S ez így van jól.

DÉNES LÁSZLÓ

A FOST, ESTE, VA FI

Un oraș de o mie de ani a avut și are o mulțime de fețe. Pe scena spectaculoasă a istoriei decorurile s-au tot schimbat, iar în prezent, întrebarea este doar aceasta: ce a rămas, care imagini se află în paginile albumului? Dar să nu fim naivi: nu este o coincidență ceea ce putem vedea în timp ce străbatem străzile din Oradea. Imaginea de azi a orașului se datorează unor circumstanțe, forțe, efecte bine definite, persoane și grupuri cunoscute, interese geopolitice și economice concrete, relații sociale strâns legate între ele. În zilele noastre, orășenii și trecătorii, localnicii și vizitatorii, cei nativi și cei nou veniți pot să se gândească la motivele pentru care roata timpului s-a învărtit așa și nu altfel în decursul secolelor.

Legendele au devenit istorie, evenimentele încă din vremea „fondatorului” orașului, regele cavaler Sfântul Ladislau; construirea episcopiei și a catedralei, adică istoria cetății constituie coloana vertebrală a primelor secole ale orașului. Apoi războaiele, asediile și incendiile au fost agravate de devastarea turcească, urmată de un alt tip de ocupare „occidentală”. Din Evul Mediu au rămas doar însemnări, hărți primitive și câteva ruine care se regăsesc pe ici-colo. Conurența dintre viziunea asupra lumii și putere, ascunsă în spatele rivalităților religioase a fost urmată de anii mai liniștiți din epoca Illuminismului și din cea a reformelor, deși Revoluția Maghiară și lupta pentru independență au demonstrat: forțele înecate clocoteau în adâncuri, națiunea însăși a încercat să stabilească direcția dezvoltării. Dar interesele mari de putere nu au ținut cont de aceasta, nici atunci și nici până astăzi.

Totuși, la jumătatea secolului al XIX-lea, Oradea din jurul cetății a avansat: a devenit mare în interiorul Regatului Ungar. Nu doar din punct de vedere administrativ, ci și din toate celelalte puncte de vedere. Situată la limita imaginară dintre Ungaria și Transilvania, drept capitala regiunii Partium, în anul 1853, Oradea a avut deja o populație de două mii de persoane, ceea ce era un număr considerabil în acea

perioadă. Așa cum spunea poetul:
„Mă atrag apa, turnul, cetatea ta,/ arcada, cheia, lacătul tău,/ nobila ta umbră renascentistă,/ schița asta-ți apără fața – / divina dolce Oradea”^[1]
 (Horváth Imre).

Industrializarea și modernizarea au definit foarte bine atât reputația orașului, cât și dezvoltarea exteriorului acestuia. Ady Endre, căutându-și locul și destinul, ajunge aici de la Debrecen în ultimul an al secolului al XIX-lea și devine martor și cronicar al entuziasmului Art Nouveau de început de secol, admînând mai târziu că “acest oraș neliniștit, evreiesc, intelligent a transformat multe lucruri în mine”. Dar, nu cu puțină ironie, numește și el acest oraș drept Parisul de pe malul Peței, mai ales atunci când privește retrospectiv la locurile lăsate în urmă din „capitala lunilor“. Însă, la începutul secolului al XX-lea, orașul este terenul senzațiilor tehnice: poetul abia își ocupă poziția de jurnalist în Oradea, când în Ungaria, pentru prima dată, devine posibil apelul interurban. Redactorul cere de la Ady o schiță despre

[1] „Vonz vized, tornyod, várad, / árkádod, kulcsod, zárad, / rangos reneszánsz árnyad, / arcod védi e vázlat – / divina dolce Várad”

acest eveniment care marchează întreaga epocă, dar el întâmpină prima conversație telefonică la distanță cu o satiră:
„*Alo, Arad, Timișoara și Pest! / Nu mai există distanță! / Ce progres față de trecut! / Dimineața, la prânz, după masa, / Dacă un pic ne plictisim, / Plictisul nostru pleacă pe furiș, / Cu cel despre care visăm, / Ne leagă telefonul, / Telefonul inter-urban.*”^[2] În aceea vreme acest lucru a fost similar cu răspândirea radioului, televiziunii, telefonului mobil sau a internetului din anii următori.

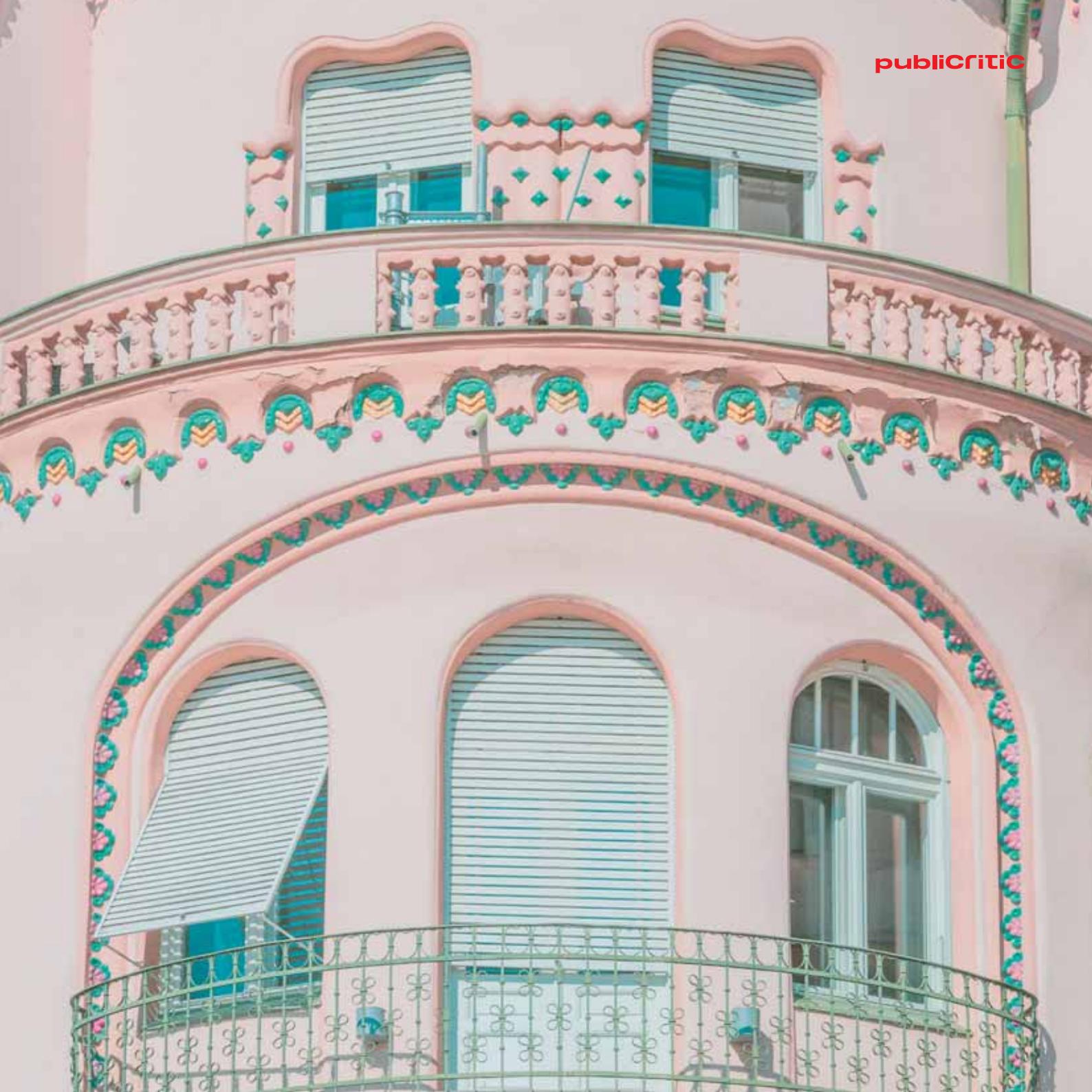
Ajungând în era digitală, suntem copleșiți: avalanșa de informații vizuale lasă în umbră scrisul și vorbirea. Dar când „*valurile ei s-au revărsat peste noi, vai, de sute de ori*”^[3], să ne oprim în Piața Unirii și să ne uităm la Palatul Vulturul Negru: priveliștea simbolizează în același timp moștenirea prețioasă și dorința de supraviețuire. Iar asta e bine aşa.

DÉNES László

[2] „*Halló, Arad, Temesvár és Pest! / Nincs már távolság ezután! / Mily haladás a múlthoz képest! / Most reggel, délben, délután, / Ha egy kissé unjuk magunkat, / Unalmunk mindenjárt eloson, / Avval, akiről ábrándoztunk, / Összekapcsol a telefon, / Az inter-urbán telefon.*”

[3] „fejünk az ár, jaj, százszor elborítja”

THERE WAS, THERE IS, THERE WILL BE

A millennial city has had and still has many faces. On the revolving stage of history, the scenery has changed; the only question now is what is left, which images are gathered on the pages of the leaflet. But let us not be naive: it is no coincidence what we can see when we walk on the steers of Oradea. The current image of the city has developed through the interplay of well-defined circumstances, forces and influences, well-known individuals and groups, specific geopolitical and economic interests, and strongly related social relations. The inhabitants and travelers, locals and guests, natives and newcomers can now only wonder; why the wheel of fortune of the time has turned so and so for centuries?

Legends have become history, and since the time of the “founding” knight king, St. Ladislaus, the bishopric he established and the cathedral he built here, i.e., the history of the castle, has provided the spine of the first centuries. Then the wars, sieges, fires were culminated in the Turkish invasion, followed by a different kind of “Western” occupation. From the middle ages, only records, rudimentary maps, and the ruins, that still appear here and there, have survived. The worldview and power competition behind the religious differences were followed by the calmer years of the Enlightenment and the Reformation Era, although the Hungarian Revolution and the War of Independence showed that repressed forces swelled deep; the nation itself tried to dictate the direction of development. But the interests of great powers did not want to do so back then, and even after then and certainly still to this day.

But in the middle of the 19th century, something happened; Oradea around the castle reached a new level: It became great within the Kingdom of Hungary, who lived in a forced marriage. And not only from an administrative point of view, but certainly in every other field. Twenty thousand people lived in the capital of the Partium, on the imaginary border of Hungary and Transylvania, back in 1853, which was no small thing at that time. The poet rightly

praised: "Your water, tower, castle attract me, / your arcade, your lock, your key / your prestigious renaissance shadow, / this sketch protects your face – / *divina dolce Oradea*"^[1] (Imre Horváth).

The citizenship, the industrialization and the modernization have defined the city's reputation as well as its external development. Endre Ady – constantly looking for his place and his fate – was also attracted here from Debrecen in the last year of the 19th century. He witnessed and reported the excitement of the Art Nouveau at the turn of the century, later admitting that "*this restless, Jewish, intelligent city has transformed many things in me*". But he himself mentions the city with a lot of irony as a Peța-side Paris, especially later, when he looks back at the places left behind from the "*capital of light*". But on the threshold of the 20th century, the city is still a field of technical sensations: the poet hardly takes up his position as a journalist in Oradea when interurban telephone calls become possible for the first time

in Hungary. The editor orders from Ady a rough sketch of this epoch-making event, but he greets the first long-distance telephone conversation with a limerick: "*Hello, Arad, Timișoara, and Pest! / No more distance after that! / What progress compared to the past! / In the morning, noon, afternoon, / If we get a little bored, / Our boredom is coming to an end, / With who we dreamed of, / The phone connects, / The inter-urban telephone.*"^[2] Back then, this was something like the spread of radio, television, cell phones, or the internet in the days that followed.

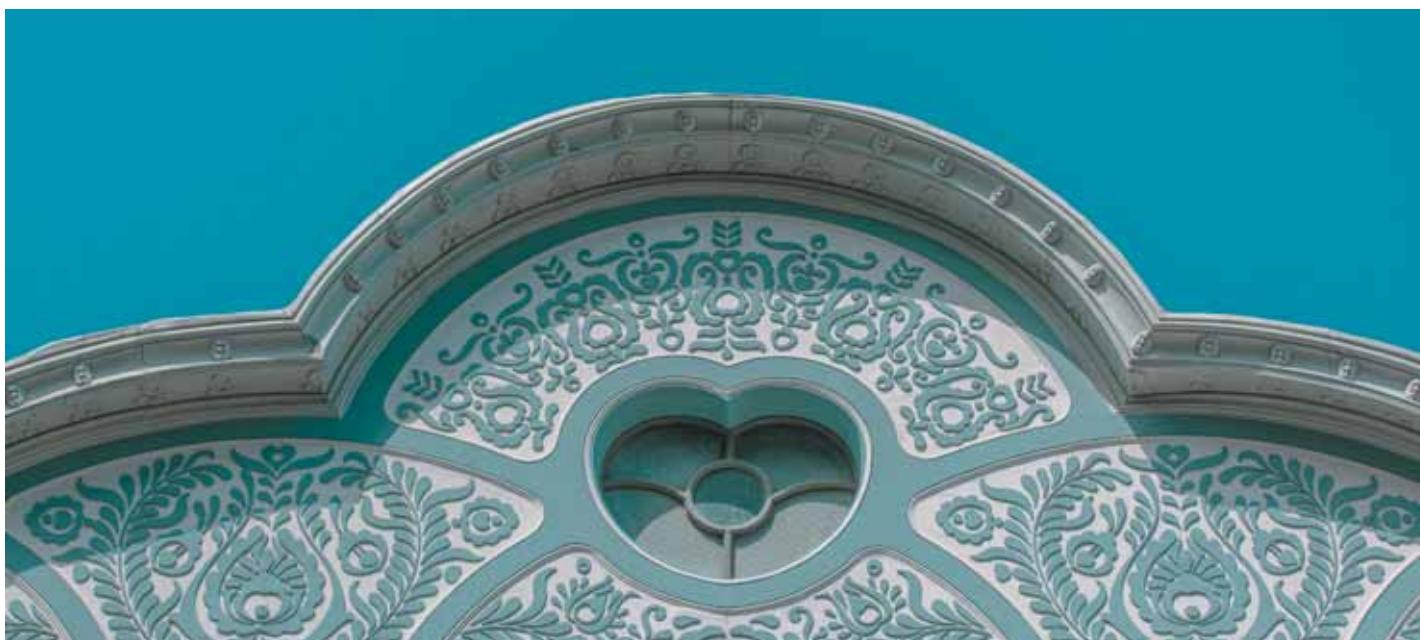
As we enter the age of digitization, we are just shaking our heads: the tide of pictorial information is almost pushing writing and speech into the background. But when "*our heads are, oh, a hundred times covered by the tide,*"^[3] let's stop at Union Square (Piața Unirii) and look at the Black Eagle Palace, the sight symbolizes at the same time, the precious heritage and the will to survive. And that is right.

DÉNES László

[1] „Vonz vized, tornyod, váradd, / árkádod, kulcsod, zárad, / rangos reneszánsz árnyad, / arcod védi e vázlat – / *divina dolce Várad*”

[2] „Halló, Arad, Temesvár és Pest! / Nincs már távolság ezután! / Mily haladás a múlthoz képest! / Most reggel, délután, / Ha egy kissé unjuk magunkat, / Unalmunk mindenjárt eloson, / Avval, akiről ábrándoztunk, / Összekapcsol a telefon, / Az inter-urbán telefon.”

[3] „fejünk az ár, jaj, százszor elborítja”

Szervezők

Organizatori

Organizers

BALÁZS Zoltán

Partiumi Keresztény
Egyetem, Művészeti
Tanszék,
tanszékvezető
x
Universitatea Creștină
Partium,
șef al Departamentului
de Arte
x
Partium Christian University
Head of the Department
of Arts

GAGYI Judit Eszter

Képzőművész,
költő
x
artist plastic,
poet
x
artist,
poet

KOLCSÁR Sz. Zsolt

Partiumi Kereszteny
Egyetem, Művészeti
Tanszék,
oktató, tervezőgrafikus
x
Universitatea Creștină
Partium,
Departamentul de Arte
Cadru Universitar,
designer grafic
x
Partium Christian University
Department of Arts
University Teacher,
graphic designer

VARGA KORPOS Dalma

Szent László Egyesület,
elnök
x
Asociația Sfântul Ladislau,
președinte
x
Saint Ladislaus Association,
President

Partnerek

X

Parteneri

X

Partners

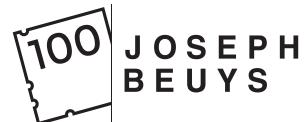
FŐTÁMOGATÓ INTÉZMÉNY | SUSTINÁTOR INSTITUTIONAL PRINCIPAL | MAIN SUPPORTING INSTITUTION

KIEMELT TÁMOGATÓK | SPONSORI PRINCIPALI | MAIN SPONSORS

TÁMOGATÓK | SPONSORI | SPONSORS

SZOLIDARITÁS

Tartalom

×

Cuprins

×

Content

Előszó / Cuvânt înainte / Foreword	4
X	
Kontextus / Context / Context	10
X	
A kritikus közösség / Comunitatea critică / The critical community	24
X	
Zsűritagok / Membrii juriului / Members of the Jury	32
X	
Díjazott alkotások / Lucrările premiate / Awarded artworks	42
X	
Beválogatott alkotások / Lucrările selectate / Selected artworks	50
X	
Művészek / Artiști / Artists	88
X	
Nagyváradi vonatkozás / În raport cu Oradea / Oradea aspect	90
X	
Szervezők / Organizatori / Organizers	104
X	
Partnerek / Parteneri / Partners	108
X	

PARTIUMI
KÉPEK

2021

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT